

DET KONSTNÄRLIGA UNIVERSITETS- OCH HÖGSKOLEBIBLIOTEKET

**En intervjustudie om relationen mellan biblioteket
och den konstnärliga forskningen inom akademien**

Emmy Swanström Borenberg

Examensarbete (30 högskolepoäng) i biblioteks- och informationsvetenskap för
masterexamen inom ABM-masterprogrammet vid Lunds universitet.

Handledare: Lisa Engström

År: 2022

Title

The artistic university library: An interview study about the relationship between the library and the artistic research within academia

Abstract

What does the relationship between the artistic research and the university library look like? Artistic research has been a practice in Sweden for several decades, but it was first in 2010 that the artistic research was given its own form of third-cycle education. In this study artistic research is intended to be understood as the research within the artistic practice. Therefore, the research does not have the requirements to be expressed in a text-based form, but rather in the artform that is practiced. For example, the research could be communicated in dance, opera, theater or painting. But how does one publish artistic research if it is presented as a choreography? And what kind of information resources does an artistic researcher need for their work? The aim of this master's thesis is to create a broader understanding and higher knowledge about the relationship between the artistic research and the university library. To do so material has been gathered through five semi-structured interviews. To understand the results of the interviews, new institutionalism has been used as a theoretical frame, with focus on the concepts *legitimacy* and *isomorphism*. To understand the position of the artistic research it has been seen as a cooperating institution together with academia and the university library throughout the thesis. The conclusions involve what kind of resources the university library offers the artistic researcher and how they correlate with their own expressed needs, as well as a discussion about whatever the artistic research needs the university library or not.

Keywords

Library and Information Science, university library, artistic research, information resources, information needs, academia, New Institutionalism Theory

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1. Syfte och frågeställningar	5
1.3 Disposition	5
2. Bakgrund och litteraturöversikt	7
2.1. Konstnärlig forskning	7
2.1.1. Publicering	10
2.2.2. Konstnärers informationsvanor	13
2.2. Universitet- och högskolebibliotekets relation till forskare	15
4. Teori	18
4.1. Nyinstitutionell teori	18
4.1.1. Legitimering	19
4.1.2. Isomorfism	20
5. Metod	23
5.1. Urval	23
5.2. Etiska ställningstaganden	25
5.3. Analysmetod	26
5.3.1. Transkribering	26
5.3.2. Analys av material	26
6. Resultat och analys	29
6.1. Konstnärlig forskning inom akademien	29
6.1.1. Texten som uttrycksform inom akademien	33
6.1.2. Publicering av konstnärlig forskning	35
6.2. Bibliotekets relation till den konstnärliga forskningen	39
6.2.1. Personliga arbetsrelationer	39
6.2.2. Tjänster och resurser	42
7. Avslutande diskussion	48
7.1. En diskussion om forskningsproblemet	48
7.2. Teori- och metodval	51
7.3. Vidare forskning	52
Referenser	54
Bilagor	59
1. Intervjuguide för bibliotekarier	59
2. Intervjuguide för doktorander	60
3. Förfrågan om medverkan	61
4. Uppföljande mejl	62

1. Inledning

Mitt intresse för konstnärlig forskning har funnits sedan jag själv studerade litterär gestaltning 2018. Jag valde därför att göra min bibliotekspraktik vid Stockholms konstnärliga högskola, SKH, 2021. Där förstod jag att det fanns en osäkerhet kring hur biblioteket skulle förankra sin verksamhet i den konstnärliga forskningen och jag började själv fundera på huruvida forskare på konstnärlig grund behöver ett bibliotek eller ej. Eftersom den konstnärliga forskningen främst är offentligt finansierad i Sverige, anser jag dessutom att det finns ett behov av att undersöka hur biblioteket arbetar med publicering och spridning av konstnärlig forskning. Ur de här förutsättningarna föddes idén till den här uppsatsen. Jag har genomfört en intervjustudie med bibliotekarier och doktorander verksamma på fyra svenska konstnärliga lärosäten. Eftersom jag har gjort min praktik på SKH har jag redan en del kunskap om hur arbetet vid biblioteket ser ut där, samt en uppfattning om hur situationen är för forskarna. Jag kommer utgå ifrån det som framkommer från mina intervjupersoner när jag undersöker mina frågeställningar men även ta hjälp av mina egna erfarenheter.

Konstnärlig forskning är ett nygammalt fält i Sverige. Att undersöka den egna konstnärliga praktiken har konstnärer alltid gjort, men det är först under det senaste decenniet som forskning på konstnärlig grund har fått en egen form inom akademien. Konstnärlig forskning innebär att forskaren undersöker någonting genom sitt skapande. En vidare genomgång av begreppet förs under uppsatsens kapitel *Bakgrund och litteraturöversikt*. Konstnärliga utbildningar leder både till examen på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Som student inom biblioteks- och informationsvetenskap undrar jag hur biblioteket förhåller sig till den konstnärliga forskningen. Hur ser biblioteksverksamheten ut vid lärosäten med konstnärliga forskare? Går det att ”kopiera” den verksamhet som riktas mot forskare på vetenskaplig grund, eller behöver biblioteket skraddarsy sina tjänster och resurser för den konstnärliga forskningen?

I uppsatsen använder jag termen *bibliotek* med hänvisning till universitets- och högskolebibliotek vid lärosäten som arbetar med forskning på konstnärlig grund. Jag använder även termen *universitets- och högskolebibliotek* för att åsyfta bibliotekstypen. Under *Resultat och analys* använder jag även det *konstnärliga* universitets- och högskolebiblioteket, för att särskilja ytterligare. Nedan går jag

igenom mitt syfte och mina frågeställningar. Sedan kommer jag att presentera dispositionen för uppsatsen i sin helhet.

1.1. Syfte och frågeställningar

I det här avsnittet presenterar jag syftet med uppsatsen. Efter det lyfter jag mina frågeställningar.

I enlighet med Bibliotekslagen (2013:801, 12§) måste alla högskolor och universitet inneha ett bibliotek. Verksamheten vid dessa bibliotek förväntas komplettera den utbildning och forskning som drivs vid lärosätet. Huruvida lagen bör förändras i det avseendet är inte ämne för diskussion i den här uppsatsen, utan huruvida biblioteket och konstnärliga forskarutbildningar samarbetar i relation till forskares och doktoranders behov. Syftet med den här uppsatsen är att öka förståelsen och kunskapen kring relationen mellan universitets- och högskolebiblioteket och den konstnärliga forskningen i Sverige. Jag ämnar undersöka konstnärliga doktoranders upplevda biblioteksbehov. Korrelerar de med bibliotekets verksamhet? Jag vill även titta närmare på hur biblioteket riktar sina tjänster och resurser mot de konstnärliga doktoranderna. Nedan formulerar jag tre frågeställningar:

- Vilka tjänster och resurser erbjuder biblioteket de konstnärliga doktoranderna?
- Hur använder konstnärliga doktorander sig av biblioteket?
- Vilken funktion fyller biblioteket för den konstnärliga forskningen?

1.3 Disposition

Ovan presenterar jag mitt forskningsämne samt min personliga ingång i det. Jag presenterar även syftet med uppsatsen och de frågeställningar jag ämnar besvara i uppsatsen. I kommande avsnitt vill jag ge läsaren tillräckligt med bakgrundsinformation för att kunna förstå uppsatsens ämne, resultat och analys. I kapitlet *Bakgrund och litteraturöversikt* kommer den konstnärliga forskningen och universitets- och högskolebibliotekets relation till forskare och forskning att lyftas. I kapitlet lyfter jag även den tidigare forskning som jag anser vara relevant för min studie och det forskningsfält jag befinner mig i. Kapitlet är uppdelat i rubrikerna: *Konstnärlig forskning*, *Publicering*, *Konstnärers informationsvanor* och *Universitets- och högskolebibliotekets relation till forskare*. I efterföljande kapitel lyfter jag mitt val av teori. Jag har valt att använda nyinstitutionell teori, med fokus på begreppen *legitimering* och *isomorfism*. Sedan beskriver jag mina metodval och hur jag har gått till väga vid mina intervjuer, transkriberingar och hur jag sedan tagit

mig an materialet. Under *Resultat och analys* analyserar jag med hjälp av mitt teorival intervjumaterialet och presentera mina slutsatser. Uppsatsens sista kapitel *Avslutande diskussion* redogör sedan för mina frågeställningar i relation till mina slutsatser. Jag diskuterar även mitt val av metod och teori i relation till mitt resultat och min analys. Uppsatsen avslutas därefter med en presentation av vidare forskning.

2. Bakgrund och litteraturöversikt

Följande kapitel redogör för det som ligger till grund för mina frågeställningar. Jag presenterar den kunskap som behövs för att förstå övriga delar av uppsatsen och tidigare forskning. I avsnittet *Konstnärlig forskning* redogör jag för vad konstnärlig forskning kan förstås som, dess framväxt i Sverige och kort om dess relation till akademien. Under *Publicering* går jag sedan djupare in på de publiceringsfrågor som finns gällande konstnärlig forskning. Jag förklarar bland annat termen *konstnärlig output* och går igenom olika publiceringsplattformar för konstnärlig forskning. Sedan går jag kort igenom hur konstnärer söker information och vilka typer av källor som används mest frekvent av mastersstudenter och forskare i avsnittet *Konstnärers informationsvanor*. Därefter beskriver jag universitets- och högskolebibliotekets verksamhet och relation gentemot doktorander och forskare i avsnittet *Universitets- och högskolebibliotekets relation till forskare*.

I uppsatsen figurerar termerna *akademi* och *akademiskt* återkommande. Akademien omnämns av mig som en samverkande institution med biblioteket och den konstnärliga forskningen. Mina intervjupersoner använder även termen för att beskriva det som de associerar med vetenskaplig forskning, som till exempel metodologi, teoribildning och ett visst språkbruk. Termen förekommer även i litteratur som används i uppsatsen. I Svenska Akademiens ordlista beskrivs innebörden av ordet "akademi" som en "högre läroanstalt" och som ett "samfund med vetenskaplig eller konstnärligt syfte" (2022). Jag vill med det poängtera att den konstnärliga forskningen har en lika självklar plats inom akademien som den vetenskapliga forskningen. Flera av mina intervjupersoner påtalar dock att det finns en akademisk kultur som är präglad av de vetenskapliga disciplinerna och att det finns en osäkerhet kring huruvida denna kultur bör appliceras på den konstnärliga forskningen.

2.1. Konstnärlig forskning

I det här avsnittet går jag igenom hur konstnärlig forskning kan definieras och återger ett exempel på genomförd konstnärlig forskning. Sedan presenterar jag kort den konstnärliga forskningens historia i Sverige och den konstnärliga forskningen som en del av akademien.

Vad är konstnärlig forskning? Det är en fråga som troligtvis alla som kommit i kontakt med termen har ställt sig. Definitionen av termen är något som diskuteras flitigt vid Sveriges konstnärliga lärosäten, och det finns många som anser att den ännu inte är preciserad. I den här uppsatsen har jag valt att utgå ifrån att konstnärlig forskning är det som sker i den egna konstnärliga praktiken (Lilja 2015). Det är konstnärens, således forskarens, upptäckter i det aktiva skapandet som leder fram till ny kunskap med ”[s]yftet [...] att belysa konstnärlig produktion och kunskapsprocesser” (Vetenskapsrådet 2018a, s. 5). Det är även på likande vis som mina intervjupersoner har uttryckt sig. Ett exempel på konstnärlig forskning är Aleksandra Czarnecki Plaudes (2021) projekt som avser att ”generera ny kunskap i frågan om skådespelarens fördjupade gestaltungsarbete av dramatisk text med och via kroppen som instrument och rörelsegestaltning” (Czarnecki Plaude 2021). Czarnecki Plaude (2021) undersöker genom regi vad som sker mellan text och kropp hos skådespelare på scen.

I Sverige har konstnärliga utbildningar på högre nivå funnits sedan 70-talet (Universitetskanslersämbetet, UKÄ, 2021). Sedan dess har förhållandena och formen för utbildningarna förändrats ett flertal gånger. Bologna-processen 2007 ledde dock till att de konstnärliga utbildningarna på högskolenivå fick sin nuvarande form. Idag leder konstnärliga utbildningar till kandidat-, magister-, och masterexamina (UKÄ 2021). År 2009 togs det beslut om att även införa enskilda examina på konstnärlig forskarnivå, vilket trädde i kraft 2010. Regeringens proposition som ledde fram till beslutet lyfter följande:

I propositionen gör regeringen vidare bedömningen att konstnärliga examina bör införas som en egen examenskategori på forskarnivå. Regeringen föreslår att det för såväl universitet som högskolor ska krävas tillstånd för att utfärda sådana examina. Lärosätena föreslås få välja om ansvaret för konstnärlig utbildning på forskarnivå ska ligga på en fakultetsnämnd eller på ett organ för konstnärlig forskning, konstnärligt utvecklingsarbete och konstnärlig utbildning på forskarnivå.

Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

Forskarutbildning med profilering och kvalitet (2008 709:134)

Idag finns det konstnärliga utbildningar på grund- och avancerad nivå över hela landet och vid flera av de svenska lärosätena. År 2021 är det enligt UKÄ fyra lärosäten i Sverige som har tillstånd att examinera på konstnärlig forskarnivå: Lunds universitet, Göteborgs universitet, Högskolan i Borås och Stockholms konstnärliga högskola. Det finns dock doktorander och forskare på konstnärlig grund på betydligt fler lärosäten (Lilja 2015, s. 20), som vid examination får samarbeta med till exempel Lunds universitet (Lilja 2015, s. 22).

Hur förväntas man examinera den konstnärliga forskningen då? Det finns många frågor kring hur man ska kvalitetssäkra och granska den konstnärliga forskningen. Eftersom den konstnärliga forskningen är praktikbaserad och därmed knuten till forskaren, blir det svårt att upprepa studien för att kontrollera resultatet. Lika så kan det vara svårt att säkra att forskningen når en viss verkshöjd när det handlar om personliga och konstnärliga uttryck. Den konstnärliga forskningen är praktik- och subjektbaserad – två premisser som binder forskningen starkt till dess utförare, till forskaren. Lilja (2015) menar att den granskning som sker av den konstnärliga forskningen, sker kollegialt. Att det är de verksamma vid lärosätet som för en diskussion. Hon önskar att det fanns ett starkare samarbete nationellt (Lilja 2015, s. 26). Den hållningen är även något som mina intervjupersoner bekräftar.

Målet för många konstnärliga forskare är att genom den egna konstnärliga praktiken finna ny kunskap – inom ramen för akademien (Blom, Bennett och Wright 2011). Det är även så min studie förhåller sig till den konstnärliga forskningen. Henk Borgdorff är professor inom konstnärlig forskning och verksam i Amsterdam. Han har bland annat publicerat boken *The Conflict of the Faculties. Perspectives on Artistic Research and Academia* (2012) som diskuterar och undersöker den konstnärliga forskningens roll och plats inom akademien. För när blir konst forskning? Borgdorff (2020) menar att konst blir forskning när metoden och teorin blir synlig under forskningsprocessen, snarare än själva resultatet av forskningen. Det gör det möjligt att följa med i utvecklingen av studien och därmed skapandet av kunskap (Borgdorff 2020). Den konstnärliga forskningen har en stark tradition av att vara transparent med skapandeprocessen och att forskaren återkommande reflekterar över sina val och tillvägagångssätt (Borgdorff 2012). Reflektion över skapandet i kombination med transparens är exempel på hur den konstnärliga forskningen kan influera akademien menar Borgdorff (2014). Det finns dock kritiska röster gentemot den konstnärliga forskningen som en del av akademien, då den kan anses brista i objektivitet och verifiering av forskningsresultaten (Borgdorff, Peter och Pinch 2020). Historiskt sätt har dock konsten varit en del av vårt kunskapssökande och inte något separat, menar Schwab och Borgdorff (2014). I min studie är den konstnärliga forskningen som en del av akademien återkommande och jag diskuterar möjligheter för forskningen att legitimeras med hjälp av biblioteket. Jag resonerar därmed i linje med Borgdorff (2012, 2014 och 2020) men adderar ytterligare till ämnet i och med mitt biblioteks- och informationsvetenskapliga perspektiv.

Den konstnärliga forskningen existerar i ett gränsland mellan konstvärlden och akademien och fyller därför ett syfte för båda – dels erkännande, dels skapandet av ny kunskap (Borgdorff 2020, s. 19). För att navigera mellan dessa behöver den konstnärliga forskaren förhålla sig till de värderingar som förekommer inom konstvärlden för att kunna bli ansedda som relevant (Amez, van Kerckhoven och Ysebaert 2014, s. 119). Forskaren behöver även nå upp till de krav som akademien ställer på hans forskning (ibid.). Det uppstår flera problem när dessa två världar ska kombineras och figurera i ett och samma projekt. De flesta konstnärer uttrycker sig inte primärt i text, utan i andra uttrycksformer. Inom akademien är dock texten som uttrycksform den mest framträdande. Schwab (2014, s. 93) menar att det krävs ett vidgande av textbegreppet för att kunna inkludera ”media-rich, interactive and socially porous texts that engage with the creation of knowledge outside the confines of propositional language”. Det skulle kunna bidra till att andra uttryck än texten lättare skulle kunna legitimeras inom akademien. Schwab (2014) menar även att texten som konventionell uttrycksform inom akademien riskerar att avgränsa förståelsen för vad kunskap kan vara.

Amez, van Kerckhoven och Ysebaert (2014) menar även att det behövs flera forum och verktyg anpassade för den konstnärliga forskningen inom akademien, för att den ska kunna utövas på egna premisser. De lyfter bland annat *delning*, *spridning* och *originalitet* och menar att dessa tre utgör grundstenar för akademisk forskning (ibid.) Dessa tre samt texten som uttrycksform är parametrar som försvårar den konstnärliga forskningens position inom akademien. Schwab (2014, s. 92) menar även att den konstnärliga forskningen möter svårigheter när forskningen ska exponeras. Konst exponeras vanligtvis när en publik tar del av den – ser en teaterföreställning, besöker ett konstgalleri eller lyssnar på ett musikstycke. Den typen av exponering kan dock vara svår att kombinera med det krav som akademien ställer på publicering (Schwab 2014, s. 92). I nästa avsnitt undersöker jag de publiceringsförhållanden som finns inom akademien och ställer dessa i relation till konstnärlig forskning.

2.1.1. Publicering

I det här avsnittet går jag igenom flera olika aspekter kring publicering av konstnärlig forskning. Jag undersöker frågor kring metadata i förhållande till konstnärlig forskning. Sedan diskuterar jag termen *konstnärlig output* – vad termen innebär och hur den används. Jag diskuterar även open access i relation till konstnärlig forskning.

Hur publicerar, bevarar och tillgängliggör man en konstutställning, ett scenkonstverk eller en musikföreställning? Publikationsdatabaser finns att tillgå vid de flesta universitet och högskolor i Sverige. De används för att fritt tillgängliggöra de resultat som lärosätet producerar (Arvidsson och Söld 2012). Publikationsdatabaserna är dock i första hand anpassade för de vetenskapliga disciplinerna, som i dagsläget dominerar inom akademien. Publikationer från dessa fält är mångt om mycket textbaserade och publikationsdatabaserna är således modererade därefter (Ibid.). De digitala öppna arkiven som de flesta lärosätena använder sig av är till exempel inte anpassade för den typen av metadata som kan förekomma vid konstnärlig forskning (Arvidsson 2010). Konstnärlig metadata kan innefatta externa personer som deltagit i framställningen av den slutliga produktionen som fotografer, skådespelare, dansare eller modeller. Det kan även gälla metadata kring fysiska föremål som figurerar i den konstnärliga framställningen som är av betydelse. Exempel på det kan vara ”delverk, material, tekniker, mått, tid och fysisk beskrivning” (Arvidsson 2010, s. 15). Arvidsson (2010) redogör för ett internationellt projekt där man publicerade en utställning open access med ett anpassat gränssnitt för utställningens metadata. Jag finner dock inte någon vidare information om projektet eller om det har kommit att påverka hur man i Sverige publicerar konstnärlig forskning. Jag väljer att nämna det, då det är det enda i sitt slag som jag har funnit. För att kunna publicera konstnärlig forskning på anpassade premisser finns dock *Journal of Artistic Research* som är en ”international, online, peer-reviewed open access journal for identification, publication and dissemination of artistic research” (Lundén och Sundén 2015). I min studie så presenterar jag inte några förslag på konkreta tillvägagångsätt gällande publicering av konstnärlig forskning. Däremot resonerar jag kring hur lärosätena i studien publicerar konstnärliga forskning och föreslår strategier för hur de skulle kunna bli mer enhetliga kring dessa med hjälp av mitt teorival.

Det förs ett långvarigt samtal om open access för det *konstnärliga arbetet*. Det konstnärliga arbetet är en term som bland annat Arvidsson och Söld (2012) använder sig av. Termen ska dock inte användas för att beskriva en publikationstyp, utan den beskriver snarare en form av innehåll (Ibid.). Konstnärligt arbete beskriver alltså typen av forskning, inte formen för den, som exempelvis en artikel eller avhandling gör. Det ska även framhållas att Kungliga biblioteket (2019) förtydligar att ”[m]ed publikationer avses textbaserade forskningspublikationer”, vilket ökar behovet av att kategorisera den konstnärliga forskningen som något annat. Behovet av termen grundar sig till stor del i att den konstnärliga forskningen inte ska stängas in i en specifik uttrycksform, särskilt inte i en textbaserad form. *Konstnärlig output*

är en annan term som används för att beskriva innehållet i den publicerade konstnärliga forskningen och det är den term som kommer att användas fortsättningsvis i den här uppsatsen (Vetenskapsrådet 2018b; Kungliga biblioteket 2019). Detta grundar sig dels i att det är den versionen av termen som används internationellt. Dels i att det inte ska ske förväxling med konstnärliga verk, alltså verk av konstnärer som befinner sig utanför akademien. Konstnärlig output är även benämningen som jag kom i kontakt med under min praktik och som används i publikationsdatabaser som används i Sverige, till exempel Digitala Vetenskapliga Arkivet, DiVA. Konstnärlig output fungerar alltså som en del av metadatan till en konstnärlig forskningspublicering.

Flera lärosäten i Sverige använder sig av DiVA och försöker aktivt skapa genvägar och utrymme för konstnärlig metadata. Göteborgs universitet, Textilhögskolan i Borås och Lund universitet arbetar för att implementera möjligheten att publicera konstnärlig forskning i sina publikationsdatabaser så smidigt som möjlig och är en god bit på vägen (Arvidsson och Suld 2012, s. 40), lika så Stockholms konstnärliga högskola. Det finns även internationella plattformar för publicering och spridning av konstnärlig forskning. Research Catalogue, RC, tillåter forskaren att i realtid dela med sig av sin process och presentera sina slutgiltiga resultat. Det fungerar som en databas för konstnärlig forskning med fri åtkomst. RC, liksom JAR, tillhandahålls av sällskapet Society of Artistic Research (SAR) som ”promotes practices of artistic research as undertaken both in and outside academic institutions” (SAR 2022).

I projektet *Forskningsdata inom humanistiska och konstnärliga vetenskaper – Open Access?* diskuteras svårigheterna med att publicera konstnärlig forskning open access då det ofta kan röra sig om analogt material. Materialet måste således digitaliseras och ”[i] andra fall finns materialet redan i digital form, men måste ändå bearbetas, alternativt konverteras, för att kunna lagras säkert och användas på ett meningsfullt sätt” (Andersson et al. 2011, s. 20). Utifrån EU:s rekommendationer om nationella riktlinjer för open access har Vetenskapsrådet (2018b) tagit fram *Förslag till nationella riktlinjer för öppen tillgång till vetenskaplig information*. Open access-frågan har drivits redan sedan år 2006 av Kungliga biblioteket och programmet openaccess.se. Målbilden i rapporten beskriver att all den forskning som på vetenskaplig och konstnärlig grund finansierats av statliga medel omgående ska publiceras open access, från och med år 2025. (Vetenskapsråden 2018b, s. 11). Vetenskapsrådet (2018b) anser att open access-kravet ska innefatta konstnärlig output, men att tillvägagångssättet för det bör utredas. Trots att jag instämmer med Vetenskapsrådet (2018b) i frågan så avhåller jag mig från att undersöka open access

i den här studien. Open access har funnits med under förarbetet till uppsatsen men det är inget som mina intervjupersoner har gett uttryck för. Jag har följaktligen avgränsat mig till andra publiceringsfrågor. Open access är dock något som med fördel bör utredas ytterligare utifrån den konstnärliga forskningens förutsättningar, för att kunna nå mål satta av Vetenskapsrådet (Vetenskapsrådet 2018b). Jag återkommer till frågan om open access i slutet av uppsatsen under avsnittet *Vidare forskning*.

I den här studien så är fokuset främst på publicering av konstnärlig forskning generellt och de svårigheter som uppstår i lärosätenas publikationsdatabaser. Däremot diskuteras inte hantering av *forskningsdata* och *open access* i relation till konstnärlig forskning. Det är av min bedömning att dessa frågor ändå diskuteras vid lärosätena, och särskilt av bibliotekarier. Det primära problemet verkar dock vara hur själva publiceringen i databaserna ska gå till och det blir därav fokus för den här studien. I nästa avsnitt redogör jag för konstnärers informationsvanor och vad mastersstudenter och forskare på konstnärlig grund främst använder för källor.

2.2.2. Konstnärers informationsvanor

I det här avsnittet diskuterar jag tre artiklar som behandlar ämnen som angränsar till denna uppsats. I de två första artiklarna av Hunt och Jennings (2021) och Hemming (2008) ligger fokus på konstnärer snarare än konstnärliga forskare. De båda artiklarna är dock skrivna i relation till biblioteket. Den tredje artikeln av Uçak (2011) utgår däremot från en urvalsgrupp som är mer lik min.

Konstnärers informationssökning sker främst utanför biblioteket och via andra kanaler än de som främst är textbaserade (Hunt och Jennings 2021). Detta är något som Hunts och Jennings (2021) artikel visar när de undersöker konstnärers informationssökningsbeteende. Det är dock svårt att utröna vilka informationsbehov som konstnärer har (Hemming 2008). Hemming (2008) menar att det inte är helt ovanligt att konstnärer inte vet vad för information de söker förens de hittar något som är till gagn för dem. Det är inte heller särskilt troligt att konstnärerna använder sig av biblioteket och bibliotekarier för att söka information, och det blir således svårt att få en uppfattning om vad de söker efter (Hemming 2008; Hunt och Jennings 2021). Konstnärerna skiljer sig dessutom beroende på vilken konstform de utövar. En målerikonstnär kan vara i behov av en annan typ av information jämfört med en kompositör. Hemming (2008) har i sin artikel identifierat ett par informationsbehov som skiljer sig från det som jag kommer att finna i min studie. Dessa behov är: information om tekniker kopplade till

konstnärens praktik, samtida och historiska trender och visuell inspiration är några av dem (Hemming 2008). I artikeln lyfter Hemming (2008) även att konstnärerna kan behöva information som finns utanför fältet för deras konstnärliga praktik, vilket försvårar kartläggningen för bibliotekarierna. Resultaten för min studie motbevisar dock inte Hemmings (2008), utan belyser snarare något annat. Däremot upplever jag, liksom Hemming (2008) att det finns svårigheter för bibliotekarierna när det kommer till att förstå konstnärernas (de konstnärliga forskarnas) informationsbehov. Artiklarna visar att det är svårt att ringa in konstnärernas informationsbehov då många söker sig utanför biblioteket för att få information. Det Hemmings (2008) artikel visar är dock att det går att utröna ett par typer av informationsbehov hos konstnärerna, som inspiration och tekniker.

Uçaks (2011) artikel *Information Use in Art: A Citation Analysis of Sources Used in Art Theses in Turkey* undersöker vilka typer av källor som figurerar i masteruppsatser och i arbeten på forskarnivå inom konstnärliga discipliner i Turkiet. Den främst representerade publikationstypen är böcker, sedan tidskrifter. Till skillnad från många vetenskapliga discipliner så är konferensbidrag knappt använda. Det undersöks även hur de olika konstnärliga disciplinerna förhåller sig till olika källor och artikeln kommer bland annat fram till att bildkonstnärer är de som i högst grad hänvisar till böcker. De är även den grupp som i störst utsträckning använder sig av nyutkomna källor. Artikelförfattaren landar i att det behövs vidare forskning på ämnet för att till fullo förstå vad för material konstnärliga studenter och forskare behöver, men även för att kunna utveckla deras kunskap att använda källmaterial ytterligare. Min studie undersöker inte vilka typer av källor som doktoranderna använder sig av. Däremot finner jag att doktoranderna söker sig till biblioteket för att finna just textbaserade källor, som böcker och tidskrifter. Uçak (2011) använder, till skillnad från mig och många av de andra författarna som jag har presenterat, sig inte av kvalitativa metoder i sin artikel. I stället så undersöker hon studenter och forskares informationsbruk med citeringsanalys som metod.

Jag nämner ovan flera problem som den konstnärliga forskningen möter inom akademien. Huruvida forskare måste uttrycka sig i text och om den konstnärliga forskningen bör separeras från den vetenskapliga eller inte. Sedan diskuterar jag frågan kring publicering av konstnärlig forskning med fokus på metadata, konstnärlig output och open access. Avslutningsvis lyfter jag även studier om hur konstnärers informationssökning kan se ut samt materialanvändningen hos konstnärliga studenter och forskare. Återkommande i kapitlet låter jag de olika

källorna samtala med varandra och med min uppsats. Nästa avsnitt redogör för universitets- och högskolebibliotekets relation till forskare.

2.2. Universitet- och högskolebibliotekets relation till forskare

Vid många universitets- och högskolebibliotek i Sverige erbjuds något som kallas för forskarstöd (ibland forskarservice). Vad forskarstöd är varierar från lärosäte till lärosäte men det innefattar ofta tjänster som publikationsstrategier, open access, sökstrategier, upphovsrättsfrågor och referenshantering. Detta utgör en stor del av bibliotekets verksamhet och blir ett allt vanligare fenomen internationellt (Wu 2021). Joacim Hanssons och Krister Johannessons (2013) artikel *Librarians' Views of Academic Library Support for Scholarly Publishing: An Every-day Perspective* undersöker bibliotekariers arbete, riktat mot forskare, vid svenska lärosäten. I och med den teknologiska förändringen som vårt samhälle har genomgått, har även bibliotekariens arbetsuppgifter förändrats (Hansson och Johannesson 2013). I artikeln lyfter Hansson och Johannesson (2013) att flera bibliotekarier till exempel nämner katalogisering, sökhjälp och att underhålla sökbarheten i katalogerna som några av de huvuduppgifter som utförs dagligen. Därtill finns det flera arbetsområden som delas upp mellan bibliotekarierna och deras olika kompetenser (Ibid.). Det kan röra sig om avancerade sökfrågor, open access och citering. Artikeln återger dock att det finns vissa områden inom verksamheten som borde samarbeta mera och som antagligen hade gjort varandra en tjänst. Till exempel anser en bibliotekarie i artikeln att de som arbetar med katalogisering många gånger hade kunnat vara till stor hjälp vid publiceringsfrågor (Hansson och Johannesson 2013).

Några år innan Hanssons och Johannessons (2013) artikel publicerade Lotta Haglund och Per Olsson (2008) artikeln *The Impact on University Libraries of Changes in Information Behavior Among Academic Researchers: A Multiple Case Study*. Till skillnad från Hansson och Johannesson (2013) undersöker Haglund och Olsson (2008) forskares informationskunskap samt hur de ser på universitets- och högskolebiblioteket. I artikeln framkommer det att majoriteten av de informanter som medverkat, oavsett forskningsdisciplin, först och främst använder sig av Google för att finna information (Haglund och Olsson 2008). Ett fåtal av dem har god kännedom om specifika databaser, relevanta för deras fält medan andra planlöst söker information via internet (Ibid.). Likväl saknar de flesta av forskarna en tydlig sökstrategi, och nästan ingen använder bibliotekets resurser för att få hjälp (Ibid.).

Bibliotekarier som arbetar vid universitets- och högskolebibliotek har generellt, menar Haglund och Olsson (2008), en bild av att de resurser som biblioteket tillhandahåller är avgörande för den forskning som bedrivs vid lärosätet. Ser vi till de olika kompetenser som återfinns i Hansson och Johannessons (2013) artikel, stämmer det. De kompetenser som omnämns är bland annat: sökstrategier och sökhjälp, metadatahantering, citering och bibliometri, upphovsrätt och publicering (Hansson och Johannesson 2013). Vid en snabb överblick överensstämmer dessa tjänster med många av de som tillhandahålls vid fler svenska, större lärosäten (Uppsala universitet, Lunds universitet och Linnéuniversitetet 2022). Det kan alltså antas att det är en allmän uppfattning att dessa resurser är nödvändiga för forskare. Forskarna kontaktar dock sällan biblioteket för att få hjälp eller råd (Haglund och Johannesson 2013). De som brukar biblioteket regelbundet försöker att i största mån göra det på egen hand (Ibid.). Trots det så påpekar Haglund och Olsson (2008) att forskarna har medvetenhet om och förståelse för den kunskapsorganisering som biblioteket utför.

Haglund och Olsson (2008) lyfter att många av forskarna beskriver sig som mycket kompetenta informationssökare. Det gör i sin tur att det upplevda behovet av en bibliotekaries hjälp minskar. Det framkommer även att många saknar insyn i den specialkompetens som bibliotekarier besitter, vilket också minskar forskarens benägenhet att be om hjälp. Artikeln visar dock att det finns en viss brist i det källkritiska tänkandet hos forskare inom vissa discipliner. Vissa forskare menar att det inte går att lita på källor som *inte* kommer från det egna fältet, medan andra menar att ”it is rather hard to cheat in my subject”, och att det därför går att lita på det mesta (Haglund och Olsson 2008). Samma argument används vid användandet av icke-granskat material. Det går alltså att anta att forskare är i större behov av bibliotekarierna än vad de själva är medvetna om. Bibliotekarierna verkar däremot vara väl insatta i den egna professionens betydelse för forskningen.

Det finns tecken på att forskare inte är helt medvetna om vilka kompetenser som finns att tillgå vid biblioteket. Haglunds och Olssons (2008) menar att det inte finns några skillnader mellan de olika forskningsdisciplinerna i frågan. Det går dock att konstatera att det finns god och välutvecklad kompetens hos bibliotekarier för att stötta forskare på vetenskaplig grund. Men hur ser det ut för den konstnärliga forskningen? I det här kapitlet redogör jag för konstnärlig forskning – hur den kan definieras och dess svenska historia. Jag presenterar relevanta studier i relation till min och låter de olika källorna diskutera med varandra. Publicering och informationsvanor hos konstnärliga forskare och konstnärer återges i kapitlet. Jag

har avslutningsvis presenterar två artiklar som undersöker universitets- och högskolebibliotekets relation till forskare i Sverige. Dessa har jag låtit diskutera med varandra. Återkommande i kapitlet redogör jag för hur min studie förhåller sig i relation till källorna. I nästa kapitel presenterar jag mitt teorival – nyinstitutionell teori och relevanta begrepp för uppsatsen.

4. Teori

För att genomföra min studie och svara på de frågeställningar som jag har formulerat använder jag mig av nyinstitutionell teori för att analysera mitt material. Teorin gör det möjligt att behandla den konstnärliga forskningen, universitets- och högskolebiblioteket och akademien som tre samverkande institutioner. Med hjälp av begreppen *legitimering* och *isomorfism*, hämtade från den nyinstitutionella teorin, synliggör jag och analyserar relationerna mellan de tre institutionerna. Nyinstitutionell teori är på så vis en bidragande faktor till att uppnå uppsatsens syfte. I det här kapitlet beskriver jag teorin i korta drag samt definierar vad min tolkning av en institution är. Sedan redogör jag för begreppen legitimering och isomorfism.

4.1. Nyinstitutionell teori

En återkommande tanke kring institutioner är huruvida de fungerar som verktyg för att förstå världen eller om de snarare begränsar vår förmåga att se omvärlden. Troligtvis gör institutioner både och. Begränsar och vägleder. Institutionell teori ses som en del av organisationsteorin och har vuxit fram ur flera olika fält som till exempel nationalekonomi och statsvetenskap (Eriksson-Zetterquist, Kalling och Styhre 2015). Nyinstitutionell teori är i sin tur en utveckling av det som ofta kallas ”tidig institutionell teori”. Eftersom den institutionella teorin grundar sig i flera fält, finns det ett flertal olika definitioner av vad en institution är. I den här uppsatsen så används ordet institution för att beskriva det som uppstår när en grupp människor utför återkommande handlingar på grund av normer och osynliga regler (Eriksson-Zetterquist, Kalling och Styhre 2015, s. 289). Institutionen hjälper till att fatta beslut och vägleder individens agerande kring situationer som uppstår inom institutionen (Eriksson-Zetterquist, Kalling och Styhre 2015, s. 288).

Alla individer upprätthåller vanor i livet. Allt från att borsta tänderna på morgonen och kvällen, till att låsa dörren när man går hemifrån. Berger och Luckmann (1998) menar att vanorna underlättar individens liv, genom att minimera antalet val som hen behöver ta under dagen. Vanor går att finna hos alla individer, och behöver inte existera på grund av socialt inflytande. Det är dock när en grupp individer, *aktörer*, tillsammans börjar utföra vanemässiga handlingar kring ett par givna situationer, som institutioner uppstår (Berger och Luckmann 1998, ss. 70–71). Institutionaliseringsen tar dock lång tid och varje institution är således präglad av sin

historia (Ibid.). Det medför känslan av att institutionen står på objektiv grund, då institutionaliseringen sker över flera generationer (Berger och Luckmann 1998, s. 77). Den känslan stämmer dock inte, menar Berger och Luckmann (1998, s. 77), utan institutioner ”är en konstruerad objektivitet som producerats av människor”. Berger och Luckmann (1966) presenterar två olika begrepp för att vidare kunna förklara hur institutioner uppstår och fungerar: *habitualisering* och *typifiering* (Eriksson-Zetterquist 2009, s. 16). Det förstnämnda betecknar när individer utför handlingar efter ett mönster, och det sistnämnda används för att kunna klassificera dessa (ibid.). När dessa samverkar, ett antal individer klassificerar samma handlingar på samma sätt, skapas institutioner. Ur den nyinstitutionella teorin har jag hämtat begreppen legitimering och isomorfism, som jag använder mig av för att analysera mitt material. I nästa avsnitt kommer jag att redogöra för begreppet legitimering och därefter för begreppet isomorfism.

4.1.1. Legitimering

Det finns delar av vårt samhälle som existerar som en självklarhet. Skolan och fängelser är två sådana institutioner. De legitimeras av allmänheten bara genom att finnas till (Jönsson 2011, s. 22). I vissa fall, lyfter Jönsson (2011, s. 23), räcker det att allmänheten ser på institutionen som en självklarhet för att legitimera den. Hur vi tänker kring våra handlingar – hur och varför vi utför dem – är även en stor del av hur institutioner legitimeras. Institutionen är inte enbart en samling överenskommelser om tillvägagångssätt eller sociala handlingar, utan även de tankar vi har om institutionen (Jönsson 2011, s. 23). Skolan är, som nämnts ovan, ett exempel på en plats där en grupp individer upprepade gånger utför vissa sociala handlingar. Det är också en plats som utomstående individer har tankar kring, och som bekräftar och driver många av de handlingar som sker ”inne i” institutionen. Berger och Luckmann (1998, s. 112) menar att legitimeringen av institutioner är av särskild vikt vid generationsskiften. Vad ska driva nästa generation att upprätthålla institutionen? Här behöver institutionen expandera utanför ”individens eget minne och vanemässiga handlingar” (Ibid.). Biblioteket som institution är inget undantag, utan legitimeras genom att de som besöker biblioteket har en bild av vad de kan få hjälp med. Förväntningarna besvaras sedan av den personal som finns på biblioteket.

Ett annat sätt att skapa legitimitet åt institutioner är *myter*. Myter är något som växer fram inom institutioner genom *formella strukturer* (Eriksson-Zetterquist 2009, s. 66; Eriksson-Zetterquist, Kalling och Styhre 2015, s. 294). Formella strukturer kan förväntas fungera som ett säkert sätt att styra en institution på, och det är vanligt att

man antar att dessa strukturer bygger på de *arbetsaktiviteter* som institutionen utför (Eriksson-Zetterquist 2009, s. 64). J. W. Meyer och B. Rowan (1991) menar dock att så inte är fallet, utan att den formella strukturen i en institution existerar just för att ge legitimitet. De menar att det kan finnas en tydlig skillnad mellan de arbetsaktiviteter som sker inom institutionen och de formella strukturer som institutionen använder. Dessa fungerar snarare som ett verktyg för att legitimera hur och varför saker görs än att styra vad det är som faktiskt görs (Meyer och Rowan 1991). De formella strukturer som till exempel finns för ett folkbibliotek är alltså inte nödvändigtvis en spegling av hur arbetet ser ut på biblioteket, utan en bild man projicerar utåt för att få legitimitet av allmänheten. När myterna väl får spridning erbjuder dessa stora tillgångar för institutionerna då de kan erbjuda resurser, lagar, en allmän acceptans och förståelse (Eriksson-Zetterquist, Kalling och Styhre 2015, s. 294).

Myterna tenderar att bli mer och mer lika varandra, institutioner emellan, då alla institutioner vill uppnå legitimitet (Eriksson-Zetterquist 2009, s. 66). Eriksson-Zetterquist (2009, s. 67) menar att den språkliga formen är en av de viktigaste komponenterna när institutioner försöker likna varandra, när de blir isomorfa.

4.1.2. Isomorfism

Isomorfism är den process som institutioner genomgår när de blir mer etablerade och på så vis tvingas efterlikna andra institutioner i form, sätt och språk (Eriksson-Zetterquist 2009, s. 67 och 78; Czarniawska 2015, s.126). En typ av isomorfism benämns som tvingande. Den tvingande isomorfismen är en konsekvens av exempelvis lagar och politiska påtryckningar (Eriksson-Zetterquist 2009, s. 79; Eriksson-Zetterquist, Kalling och Styhre 2015, s. 297). Till exempel: Enligt Bibliotekslagen (2013:801, 12 §) och Högskolelagen (1992:1434) måste varje svenskt offentligt lärosäte på eftergymnasial nivå inneha ett bibliotek. Varje universitet och högskola tvingas således att efterlikna varandra på så vis att det finns ett bibliotek. Ofrånkomliga förutsättningar som teknologi och ekonomi är också en del av den här typen av isomorfism (DiMaggio och Walter 1991, s. 67). DiMaggio och Walter (1991, s. 68) menar att den tvingande isomorfismen även kan ske mer subtilt än genom lagar. De lyfter som exempel mindre institutioner som bygger på demokratiskt deltagande, men som sakta tvingas inta en mer hierarkisk styrform. Institutionen öppnar då upp för att bli bättre mottagen av och kunna ha samarbeten med större institutioner, som i sin tur har liknande styrning (Ibid.).

Mimetisk isomorfism innebär däremot att, oftast mindre, institutioner härmar, *imiterar* större institutioner för att själva slippa ”uppfinna hjulet” på nytt (Eriksson-Zetterquist 2009, s. 79–80). Det kan bero på osäkerhet eller okunskap som institutioner väljer att härma varandra, och Eriksson-Zetterquist (2009, s. 80) påtalar även institutionens vilja till mångfald som en anledning till att man imiterar andra. Härmandet sker nödvändigtvis inte medvetet, precis som med den tvingande isomorfismen, utan kan bero på ett flertal komponenter (DiMaggio och Walter 1991, s. 69). Modeller och arbetssätt kan föras från institutioner ”unintentionally, indirectly through employee transfer or turnover” (Ibid.). Mimetisk isomorfism sker alltså både medvetet och omedvetet. Institutionerna tenderar dock att härma institutioner inom samma eller närliggande fält, som påvisats framgångsrika (DiMaggio och Walter 1991, s. 70)

Den tredje typen av isomorfism kallas för normativ, och bygger på den kultur som skapas inom olika professioner (Eriksson-Zetterquist 2009, s. 80). De normer som skapas av utbildningarna i en viss yrkesgrupp, formar och leder sedan till en kultur som upprätthålls på arbetsplatsen (DiMaggio och Walter 1991, s. 71). Det blir en fråga om kläder, moral, språk och förhållningssätt. Det påverkar sedan vilken typ av personal man anställer då man vill upprätthålla normen som redan finns (DiMaggio och Walter 1991, s. 71; Eriksson-Zetterquist 2009, s. 81). Eriksson-Zetterquist (2009, s. 81) ger bland annat följande förklaring: ”Det handlar också om att försöka skapa en gemensam förståelse och legitimering av yrket.” Institutioner vinner på att likna varandra genom att använda samma språk, ha likvärdiga funktioner. De får därmed en längre livslängd (Eriksson-Zetterquist 2009, s. 82).

Jag har ovan redogjort för de två begreppen legitimering och isomorfism. Begreppen beskriver de processer som många institutioner genomgår. Biblioteket befinner sig på flera nivåer – biblioteket som koncept, de olika bibliotekstyperna och i den här studien det *konstnärliga* universitets- och högskolebiblioteket. Dessa har i sin tur olika myter som bidrar till dess legitimering. Gemensamma myter för biblioteket skulle kunna vara böcker, bibliotekarier och åtkomst till datorer. Myter för universitets- och högskolebiblioteket skulle mer specifikt kunna vara att det finns ämnesspecifikt material, tillgång till forskning och ämneskunniga bibliotekarier. Myterna om biblioteket påverkar troligtvis de flesta, medan myterna om universitets- och högskolebibliotek kanske främst når de som verkar vid ett universitet eller en högskola. Myterna bygger i sin tur på formella strukturer som ger sken av att korrelera med de arbetsaktiviteter som sker vid biblioteket, för att ge legitimitet. I min studie kommer det att framgå att det finns för lite korrelation

mellan arbetsaktiviteterna och de formella strukturerna vid de konstnärliga universitets- och högskolebiblioteken.

I den här studien ses biblioteket som en av tre samverkande institutioner, tillsammans med den konstnärliga forskningen och akademien. För att analysera spänningen mellan dessa och hur de förhåller sig till varandra kommer jag att använda mig av begreppen legitimering och isomorfism. Intervjupersonerna i den här studien uttrycker olika åsikter kring huruvida den konstnärliga forskningen bör närma sig akademien eller inte. Genom att undersöka möjligheterna kring tvingande, mimetisk och normativ isomorfism kommer jag att besvara mina frågeställningar och således uppfylla uppsatsen syfte. I nästa kapitel kommer jag att presentera mina metodval och hur jag har gått till väga vid genomförandet av den här uppsatsen.

5. Metod

I det här kapitlet redogör jag för mina metodval. Inledningsvis presenteras intervjumetoden som jag har valt att använda. Sedan beskriver jag det urval som jag har gjort gällande lärosäten och intervjupersoner. Jag presenterar även de etiska ställningstaganden som jag har gjort.

För att kunna besvara mina frågeställningar har jag valt att intervjua bibliotekarier och doktorander på konstnärlig grund, från fyra svenska lärosäten. Intervjuerna är genomförda efter ett semistrukturerat upplägg. Eftersom jag söker ökad förståelse för hur universitets- och högskolebiblioteken arbetar mot den konstnärliga forskningen vill jag *inte* begränsa intervjuerna med en för strikt form, utan låta intervjupersonerna tala fritt. Jag har dock upprättat två intervjuguider som stöd under samtalen (se Bilaga 1 och 2). Alla frågor ställdes inte under alla intervjuer, utan guiderna fungerade som en vägledning för mig under samtalet.

5.1. Urval

Mina frågeställningar ligger till grund för de två premisser som mina urvalsgrupper grundar sig i (Eriksson-Zetterquist och Ahrne 2011, s. 42):

1. Lärosätet ska ha utbildning på konstnärlig forskarnivå.
2. Lärosätet ska ha tillstånd att examinera på konstnärlig forskarnivå.

Jag har tagit fram dessa då jag vill att mina urvalsgrupper ska komma från lärosäten där det finns en tydlig plan och plats för såväl universitets- och högskolebiblioteket, som för de konstnärliga doktoranderna. I Sverige finns det fyra lärosäten – Göteborgs universitet (HDK Valand och Högskolan för scen och musik), Lunds universitet (Konsthögskolan, Musikhögskolan och Teaterskolan i Malmö), Stockholms konstnärliga högskola och Högskolan i Borås (Textilhögskolan) – som erbjuder utbildning på forskarnivå och som har möjlighet att examinera på forskarnivå. Eftersom intervjuerna kommer att spegla intervjupersonernas förhållningssätt till flera institutioner (akademin, universitets- och högskolebiblioteket och den konstnärliga forskningen) behöver intervjupersonerna vara knutna till dessa tre (Eriksson-Zetterquist och Ahrne 2011). Därav väljs intervjupersonerna i relation till sin anställning, vid något av de nämnda lärosätena.

Med hänsyn till urvalsgruppen och tidsfristen för uppsatsen genomförde jag sex intervjuer, med åtta intervjupersoner, från fyra olika lärosäten. Målet med uppsatsen

är inte att göra en större jämförelse eller komma med ett svar på ett tydligt problem. Jag har med stöttning av Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011, s. 44) avgjort att det antalet intervjuer räcker för att ”[öka] säkerheten att [jag] fått ett material relativt oberoende”. Alla fyra lärosäten är dock inte representerade av både bibliotekarier och doktorander.

För att komma i kontakt med bibliotekarier för min studie har jag använt lärosätets webbsida som utgångspunkt. Där har jag tagit kontakt med de bibliotekarier som arbetar med forskning eller specifikt med konstnärlig forskning. Om det inte har framgått av webbsidan har jag kontaktat den bibliotekarie som är ansvarig för biblioteket eller bibliotekets allmänna mejladress. Intervjuerna har genomförts på Zoom via Lunds universitet och tagit cirka 30 minuter. Jag har utgått från en intervjuguide (Bilaga 1), men tillåtit samtalet att ta olika riktningar. En av intervjupersonerna upplevde att hen eventuellt inte var helt rätt person att intervjua och frågade därför om någon av hens kollegor kunde medverka under intervjun. Således är en av intervjuerna genomförd som en gruppintervju med tre bibliotekarier från ett av lärosätena. Alla dessa tre bibliotekarier arbetar i olika grad med konstnärliga forskare, men inom olika arbetslag vid lärosätet. Denna intervju blev längre än de andra två och tog cirka 1 timme. Jag har alltså genomfört tre intervjuer med fem bibliotekarier.

För att kunna undersöka hur universitets- och högskolebibliotek används i relation till konstnärlig forskning i Sverige, har jag valt att intervjua doktorander. Två av intervjupersonerna arbetar för närvarande som doktorander och den tredje har just disputerat. Jag har valt doktorander då de, till skillnad från forskare, är nya i forskningsvärlden. Deras relation till biblioteket är troligtvis nyare och mer omfattande. Det går att anta att doktorander är i större behov av stöd när det gäller publicering, sökstrategier och materialåtkomst. Många av de personer som idag är anställda som konstnärliga forskare har dessutom inte doktorerat själva, utan är anställda mot bakgrund av sina kompetenser och erfarenheter. Bedömningen har därför gjorts att doktorander är mer lämpade som intervjupersoner vid en undersökning av den konstnärliga forskningen, universitets- och högskolebiblioteket och akademien som institutioner.

Doktoranderna har jag kontaktat på liknande sätt som bibliotekarierna. Via de fyra lärosätenas webbsidor har jag skickat ut förfrågan om medverkan via mejl. Personerna som har kontaktats forskar inom olika konstnärliga fält, för en så bred spridning som möjligt. Tre av de doktorander som jag kontaktade svarade och blev

intervjuade. Två av intervjuerna skedde på Zoom via Lunds universitet och tog cirka 30 minuter. Den tredje träffade jag på ett kafé, på intervjupersonens förfrågan. Intervjun varade i cirka 45 minuter. Vi sågs på ett kafé som jag valde, men som av en tillfällighet visade sig vara informantens favorit. Förutsättningarna för intervjun skilde sig från de jag träffat via Zoom och erbjöd en annan möjlighet till småprat och en mer ”inofficiell” stämning. Inspelningarna från intervjun var dock av mycket sämre kvalitet, på grund av bakgrundsljud och därmed svårare att transkribera.

Båda intervjugrupperna, bibliotekarier och doktorander, är homogena. Samtliga intervjupersoner är kvinnor i 30–60 års åldern och kommer från Skandinavien. Urvalet beror dels på vilka det är som arbetar vid svenska universitets- och högskolebibliotek, dels på vilka som valde att svara på min förfrågan att medverka. Det var inget som jag eftersträvade men det påverkar de svar och resultat som jag har fått in. Det går att anta att en urvalsgrupp med enbart doktorander från andra länder än Sverige hade gett andra svar och haft en annan relation till biblioteket. Min studie ämnar dock inte ge en objektiv bild av hur universitets- och högskolebiblioteket arbetar mot konstnärlig forskning eller för hur konstnärliga doktorander använder universitets- och högskolebiblioteket. Det är ändå av vikt att ha dessa förutsättningar i åtanke när en tar del av studien.

5.2. Etiska ställningstaganden

Intervjupersonerna som medverkar i uppsatsen har blivit kontaktade via mejl. I mejlet framkommer förutsättningarna för deras medverkan (God forskningssed 2017, s. 43; se Bilaga 3). Intervjupersonernas medverkan är helt frivillig. Intervjuerna har spelats in och transkriberats. Både inspelningarna och transkriberingarna raderas när uppsatsen är klar och godkänd. Intervjupersonerna har möjlighet att avbryta sin medverkan fram till dess att uppsatsen är färdigställd och får i samband med det ”sitt” material raderat. Intervjupersonerna har även blivit upplysta om att de kommer att pseudonymiseras i uppsatsen och alltså inte bli ihopkopplade med till exempel sin arbetsplats eller nämnda vid namn (God forskningssed 2017, s. 42). Det utlovas dock inte full anonymitet, vilket också framkom vid första kontakt. Jag gör bedömningen att det inte är möjligt med full anonymitet. Det som undersöks är dessutom inte av särskild känslig karaktär. Efter det att samtliga intervjuer genomförts och transkriberats skickade jag ut ett andra mejl till alla intervjupersoner (se Bilaga 4). Där återgav jag ännu en gång förutsättningarna för deras medverkan och uppmanade samtliga att kontakta mig omgående om de inte längre samtycker.

Det ska även nämnas att intervjupersonerna i enlighet med intervjuguiden (se Bilaga 1 och 2) ombads att kortfattat berätta om sin forskning, anställning och tidigare erfarenhet av att befinna sig inom akademien. Den informationen är inget som kommer att användas i uppsatsen, utan efterfrågas för att jag som intervjuare ska kunna anpassa frågorna efter intervjupersonens tidigare erfarenhet men även få en förståelse för intervjupersonen.

I nästa avsnitt går jag igenom mina tillvägagångssätt vid transkribering och analys av mitt material.

5.3. Analysmetod

I följande avsnitt beskriver jag hur min process under transkriberingen har sett ut, samt hur jag har arbetat med mitt material. Jag redogör för Ryans och Bernards (2003) artikel *Techniques to Identify Themes* och ger exempel på hur jag använder mig av den i mitt eget arbete. Jag presenterar även hur jag rent konkret har närmat mig mitt material. Avslutningsvis berättar jag kort om hur jag förhåller mig till citeringar och hänvisningar till mina intervjupersoner.

5.3.1. Transkribering

Efter det att intervjuerna genomförts har inspelningarna transkriberats. Mina frågor och kommentarer är markerade i kursiv stil. Det förekommer även återkommande tidstämplat i transkriberingen som är markerade i fet stil. Ord som ”Hm” och upprepningar som inte leder vidare till en mening är dock inte medtagna i transkriptionen. Inte heller mina utfyllnadsord under intervjun, som till exempel ”ja”, ”precis” och ”nej så klart”, är medtagna. Funktionen av dessa var att uppmuntra och visa uppmärksamhet gentemot intervjupersonen och de är inte relevanta för materialet. Vid eventuella utvik från ämnet har jag markerat med hakparenteser. Till exempel så här: ”[Slutar transkribera då intervjupersonen börjar berätta om sin semester]”. Återupptagen transkribering har jag sedan markerat med en tidstämpel. När intervjupersonen nämner personer vid namn tas dessa bort på följande sett: ”[Bibliotekarien] har hjälpt mig otroligt mycket med att låna hem.” Även hänvisningar till en tredje parts pronomen har ändrat och skrivs i stället ut som ”hen”. Vid citering i uppsatsen justeras citaten för att göra intervjupersonen rättvisa samt göra citatet läsbart (Eriksson-Zetterquist och Ahrne 2011, s. 56).

5.3.2. Analys av material

För att besvara mina frågeställningar har jag valt att utröna olika teman från mina intervjuer. De tillvägagångssätten som jag har använt mig av är hämtade från Ryan

och Bernards (2003) artikel *Techniques to Identify Themes*. Repetition är det första. Återkommande händelser och ämnen skapar teman (Ryan och Bernard 2003, s. 89), vilket jag har iakttagit både i den enskilda intervjusituationen och gemensamt för de olika intervjuerna. Ryan och Bernard (2003, s. 89) kallar det andra tillvägagångssättet för ”indigenous categories”, vilket innebär att uppmärksamma termer och begrepp i intervjupersonens språk som är kopplade till det som är objekt för intervjun. I det här fallet kan det handla om begrepp som är unika för en viss arbetsplats som jag under intervjuerna kommer i kontakt med som refererar till specifika händelser eller arbetssätt. Det tredje tillvägagångssättet innebär att undersöka likheter och olikheter. Likheterna och olikheterna kan skapa teman både inom den enskilda intervjun och i kontrast till de andra (Ryan och Bernard 2003, s. 91). Att leta efter det som inte sägs, är ett fjärde sätt att gå till väga. Det här tillvägagångssättet går att använda om det finns något som tydligt uteblir under en intervju (Ryan och Bernard 2003, s. 92), och kan då användas i kombination med aspekt tre. Det går dock inte att anta att det som inte sägs, indirekt sägs (Ryan och Bernard 2003, s. 91). Det utelämnade kan dock belysa saker som är självklara för intervjupersonen, och därmed peka på en rådande kultur där hen studerar eller arbetar (Ryan och Bernard 2003, s. 93).

Jag har med hjälp av mitt material och min bakgrund och litteraturoversikt tagit fram två övergripande teman: *Konstnärlig forskning inom akademien* och *Bibliotekets relation till den konstnärliga forskningen*. Därefter har jag färgmarkerat transkriberingarna efter dessa två. Jag har sedan gått vidare och undersökt varje tema och tagit fram olika nyanser av dessa med hjälp av Ryan och Bernard (2003). Under temat *Konstnärlig forskning inom akademien* finner jag till exempel texten som återkommande hos intervjupersonerna. Texten omnämns som central för forskning generellt och för biblioteket av intervjupersonerna. Jag kommer vidare att undersöka det under underrubriken *Texten som uttrycksform inom akademien*. Under det här temat har jag även konstruerat underrubriken *Publicering av konstnärlig forskning*. Under temat *Bibliotekets relation till den konstnärliga forskningen* har jag funnit att bibliotekarierna antingen upplever relationen med forskarna som ”personlig” eller som ”avlägsen”. Jag har även undersökt vad för typ av verksamhet som förs vid biblioteket mot den konstnärliga forskningen. Således har jag konstruerat två underrubriker: *Personliga arbetsrelationer* och *Tjänster och resurser*. De material som har används i uppsatsen är sådant som jag har kunnat urskilja ett tydligt tema kring. Exempel på ett sådant tema är något som flera intervjupersoner ger uttryck för, i kombination med Ryans och Bernards (2003) temaidentifikationer.

Jag har gjort bedömningen att konsekvent använda pronomenet *hen* vid hänvisning till mina intervjupersoner för att de främst ska associeras med sina anställningar. Därav kommer jag under *Resultat och analys* att referera till mina intervjupersoner som ”doktoranden” eller som ”bibliotekarien”. Jag har valt att inte märka intervjupersonerna på något sätt utöver detta, då det rör sig om en liten grupp individer som arbetar inom ett mycket litet fält. Således vill jag undvika att det som sagts under intervjuerna ska gå att kartlägga och sedan härleda till det lärosäte intervjupersonen kommer ifrån. Det framkommer även under intervjuerna att det finns en nära arbetsrelation mellan de anställda vid flera av lärosätena, vilket stärker mitt beslut ytterligare. I vissa fall måste jag dock göra skillnad på de olika lärosätena, då bland annat deras organisationsstruktur har påverkan på vissa delar av mitt resultat. I nästa kapitel redogör jag för de resultat som har framkommit under studien samt min analys av dessa.

6. Resultat och analys

I det här kapitlet redogör jag för mina resultat och min analys av det material som jag har samlat in under mina intervjuer. Intervjuerna är genomförda med bibliotekarier som på något sätt arbetar mot konstnärlig forskning och med doktorander som är verksamma på konstnärlig grund. Resultaten från intervjuerna redovisas löpande genom citering och återberättande. Som jag nämner i föregående kapitel så har jag delat upp *Resultat och Analys* i två övergripande teman: *Konstnärlig forskning inom akademien* och *Bibliotekets relation till den konstnärliga forskningen*. Under dessa två teman undersöker jag spänningen mellan akademien och den konstnärliga forskningen, texten som uttrycksform, den personliga arbetsrelationen mellan biblioteket och de konstnärliga forskarna och avslutningsvis bibliotekets tjänster och resurser. I det här kapitlet använder jag mig av begreppen *legitimering* och *isomorfism* för att analysera mitt material.

Vid analysen av mina transkriptioner har jag upptäckt att det är ett lärosäte som skiljer sig från de andra. Vid lärosätet skiljer sig organisationsstrukturen och bibliotekets roll i denna jämfört med de övriga lärosätena. Den konstnärliga fakulteten har inte ett eget bibliotek, som vid de andra lärosätena. Biblioteksverksamheten är i stället uppdelad i olika arbetslag, som arbetar mot alla fakulteter vid lärosätet. I det här kapitlet särskiljer jag de olika lärosätena åt, men omnämnt lärosäte utmärker sig i vissa fall vilket jag då poängterar.

I nästa avsnitt redogör jag för den konstnärliga forskningens plats inom akademien, i relation till min studie.

6.1. Konstnärlig forskning inom akademien

För alla mina intervjupersoner var frågan om den konstnärliga forskningens plats inom akademien aktuell. När jag frågade framkom det att både bibliotekarier och doktorander diskuterar ämnet. En av bibliotekarierna upplever att det finns en ”intensiv diskussion om vad konstnärlig forskning är.” Hen fortsätter och säger: ”Vad jag förstår så pågår den diskussionen fortfarande.” Bibliotekarien upplever alltså att det finns en rådande diskussion vid hens lärosäte. En av doktoranderna uttrycker sig på liknande sätt och säger:

Ja men jag skulle väl säga att det är som en diskussion, det formuleras för fullt kring vad det är och vad det kan vara. Så finns det ju såklart olika åsikter om det och jag antar också inom olika,

till exempel [lärosätets] olika doktorandgrupper kanske har olika [syn] genom utbildningen, genom de olika obligatoriska kurserna så kanske man får olika ingång i det också.

Doktoranden menar att det finns en pågående diskussion om vad konstnärlig forskning är och kan vara. Hen menar att det troligtvis skiljer sig mellan olika lärosäten och mellan olika grupper på hans lärosäte. Hen fortsätter och förtydligar sin personliga uppfattning om konstnärlig forskning:

För mig, det som jag har som ledstjärna är ju att det är den konstnärliga praktiken som är i fokus och att det är genom den som forskningen sker. Sen är det ju väldigt olika hur man ser på det med frågeställningar och metoder och hur definierat det är. Där har vi nog ganska individuella approacher till det. Där det är mer tydligt uttalat, liksom [vissa] följer någon slags akademisk tradition medan andra lämnar det ännu mer.

Doktoranden bekräftar här den definition som återges under kapitlet *Bakgrund och litteraturöversikt* för vad konstnärlig forskning kan förstås som. En annan doktorand uttrycker sig liknande:

Jag har ju tolkat det så på det sättet att, jag ju gör stor del av mitt arbete inom forskningen. Det är praktiskt. Jag gör saker. Givetvis, jag tänker och skriver och läser också. Men huvudgrejen är ju att göra.

Det finns en tyngdpunkt på praktik när det kommer till konstnärlig forskning. Båda doktoranderna menar att det går att ha olika syn på forskningen och att det finns flera tillvägagångssätt – skriva och läsa till exempel. Det som båda tar fasta på är dock den konstnärliga praktiken som källa till kunskap liksom Blom, Bennett och Wright (2011) gör.

Den akademiska traditionen är återkommande under mina intervjuer. Både från bibliotekariernas sida och från doktorandernas. Hur ska den konstnärliga forskningen förhålla sig till de akademiska traditioner som finns, som i stor mån är präglade av de vetenskapliga disciplinerna? Min erfarenhet är att det ser mycket olika ut, huruvida lärosäten vill att den konstnärliga forskningen ska efterlikna den vetenskapliga eller inte. En doktorand reflekterar över bristen på akademiska krav (alltså att det inte finns några krav på särskild utbildning) vid antagning till doktorandutbildningen. Hen resonerar kring biblioteket som en plats där det akademiska kan få existera i det konstnärliga, en plats där man kan söka stöd gällande exempelvis språk och källhänvisningar.

Det är ju så här i den konstnärliga forskningen att handledarna har ju själva inte doktorerat inom konstnärlig forskning. Så det här är ju också någonting intressant. De har ju själva inte genomgått den här processen. Så därför kan en liksom behöva söka den här kunskapen på andra håll så att säga.

I enlighet med det som doktoranden säger tror jag att biblioteket är en viktig instans för att den konstnärliga forskningen ska nå upp till de krav som akademien ställer på forskning.

De lärosäten som både bedriver konstnärlig och vetenskaplig forskning skulle kunna anses ha lättare att bli isomorfa eftersom de både är placerade under samma ledning samt befinner sig fysiskt nära varandra. Den konstnärliga forskningen befinner sig dock i underläge gentemot den vetenskapliga när det gäller storlek och ålder. Det är därför troligt att den isomorfa processen främst skulle ske på den vetenskapliga forskningens villkor, som redan står etablerad inom akademien. Det skulle kunna ses som fördelaktigt då den konstnärliga forskningen ännu inte har en tydlig legitimitet på egen hand. Nackdelen med det är dock att den konstnärliga forskningen inte sker på samma premisser som den vetenskapliga (Schwab och Borgdorff 2014), och således behöver andra akademiska traditioner. En av bibliotekarierna uttrycker sig så här angående spänningen mellan den konstnärliga och vetenskapliga forskningen inom akademien:

Det som konstnärlig forskning är, det är ju så personligt så att säga. Det ska det vara. Och det är ju liksom raka motsatsen till vad gängse forskning är. För det ska ju kunna liksom upprepa samma experiment och komma fram till samma resultat. Så därför så tycker jag att det är i grunden fel liksom. Det är två helt skilda världar, eller vad jag ska säga.

Bibliotekarien upplever att det är två helt olika grupper, som förväntas tjäna samma system. En annan bibliotekarie uttrycker sig liknande när det kommer till relationen mellan akademien och den konstnärliga och vetenskapliga forskningen:

Nej jag tycker liksom att den konstnärliga forskningen har gjort sig en björntjänst alltså. Att till varje pris känna att behöva jämföra sig med annan forskning, den naturvetenskapliga, det blir så fel tycker jag.

Bibliotekarien upplever att den konstnärliga forskningen jämför sig med den vetenskapliga forskningen och att det ej är till dess fördel. I mitt kapitel *Bakgrund och litteraturöversikt* nämner jag flera texter som Borgdorff (2002, 2012 och 2014) har skrivit om den konstnärliga forskningens marginalisering inom akademien, som han menar är något kontraproduktivt och bristfälligt. Han menar vid upprepade tillfällen att det ej är fruktbart att separera vetenskaplig och konstnärlig forskning som det görs idag (Ibid.). En sådan tudelning tenderar nämligen att leda till att konstnärlig forskning ses som något *annat* – som något bortom normen. Normen som då kan ses som den vetenskapliga forskningen. Dessa förutsättningar begränsar den konstnärliga forskningen att existera som egen disciplin och att utvecklas på egna grunder, menar Borgdorff (2002). Isomorfism mellan den vetenskapliga och

konstnärliga forskningen skulle alltså kunna ses som något mindre önskvärt, mot bakgrund av vad intervjupersonerna, Borgdorff (2002) och Schwab och Borgdorff (2014) uttrycker. I den här studien så framkommer dock även den motsatta upplevelsen – konstnärlig forskning hade tjänat på att bli mer isomorf med den vetenskapliga. En av doktoranderna anser att den konstnärliga forskningen inte ska vara rädd för att ta del av den redan existerande, akademiska kulturen:

Av den anledningen så tänker jag att skolan ska ju inte behöva vara så rädd för att samtidigt presentera det som finns att förhålla sig till, för det betyder inte att alla kommer börja göra så. Utan snarare inte, men att i alla fall ha kunskap om att 'så här görs det traditionellt'.

Doktoranden menar att det konstnärliga fältet redan är så stort, att det snarare hade hjälpt än stjälpt att erbjuda något att förhålla sig till. ”Jag tänker för varje disputation så blir det något slags 'det här kan det vara och det här kan det inte vara'”, säger doktoranden. Ramarna för vad konstnärlig forskning är formas alltså under tiden som forskningen bedrivs och presenteras. Något som doktoranden menar kan vara lite krävande att förhålla sig till. Även en av bibliotekarierna uttrycker att det vore lättare om den vetenskapliga och konstnärliga forskningen var mer isomorfa inom akademien: ”Men om man pratar generellt, vad de konstnärliga behöver, så först kanske man ska börja med att inte anse sig som så extremt annorlunda än den vetenskapliga”.

Det finns alltså en spänning här, mellan akademien och den konstnärliga forskningen, och i förlängningen biblioteket. Återkommande för den här uppsatsen har varit att särskilja den konstnärliga forskningen från den vetenskapliga. Den vetenskapliga forskningen har använts som en motsats till den konstnärliga. Vetenskaplig forskning innefattar många olika discipliner, som ofta särskiljer sig från varandra. Det är därför svårt att tydligt peka på vetenskaplig forskning generellt trots att det är den forskningen som kan anses utgöra normen. Med det formulerat så är dock den konstnärliga forskningen mindre bunden av regler och är således mer fri än den vetenskapliga. Mot bakgrund av det har den här uppsatsen liksom annan litteratur lyft den konstnärliga forskningen som något separat och mer flytande i sin karaktär (Borgdorff 2020, s. 19). Intervjupersonerna uppvisar dock en osäkerhet gentemot huruvida den konstnärliga forskningen bör legitimeras som institution genom att närma sig akademien eller inte. Det är även den uppfattning som jag själv har erfarit vid studier och praktik i relation till det konstnärliga fältet. Ska den konstnärliga forskningen luta sig mot de redan existerande normer som finns inom akademien, eller ska den tillåtas existera inom sina egna, mer ”lösa” ramar? Det finns redan tvingande element som gör den konstnärliga forskningen isomorf med den vetenskapliga, till exempel biblioteket. Enligt Bibliotekslagen (2013:801, 12§)

måste varje universitet och högskola inneha ett bibliotek, vilket även innefattar de lärosäten som verkar på konstnärlig grund. Det gör i sin tur att vetenskapliga och konstnärliga universitets- och högskolebibliotek blir normativt isomorfa. Biblioteken bemannas med personal som har liknande utbildningar och således likande kompetenser och förväntningar på arbetsaktiviteterna. Både inom biblioteket och den vetenskapliga forskningen finns det ett stort fokus på arbetsaktiviteter utförda kring texten som uttrycksform. Här särskiljer sig både biblioteket och den vetenskapliga forskningen sig från den konstnärliga.

I nästa avsnitt undersöks texten som uttrycksform i relation till den konstnärliga forskningen, biblioteket och akademien.

6.1.1. Texten som uttrycksform inom akademien

Något som återkommer i mina intervjuer och i litteraturen är den konstnärliga forskningens relation – eller icke-relation – till texten. Texten som uttrycksform används i mycket hög grad inom den vetenskapliga forskningen och är något mina intervjupersoner associerar med akademien. Det är även något som intervjupersonerna kopplar samman med biblioteket. En av bibliotekarierna upplever att det finns ett motstånd mot texten som uttrycksform från den konstnärliga fakulteten. Att det finns en idé om att man inte jobbar med text, medan bibliotekarien själv tycker att texten är central.

Det var som att dra fram ett rött skynke så fort man pratade om något som var obligatoriskt. Eller något med text. Det var många som hatade det. Det var liksom andra uttryck. Och det kanske man jobbar med men på ett bibliotek blir ju det väldigt svårt. För där, allting bygger ju på att det är textbaserad.

Bibliotekarien upplever att texten är en del av de arbetsaktiviteter som finns vid biblioteket. Bibliotekarien upplever även att skrivandet och texten är centrala oavsett vad man arbetar med och att den konstnärliga forskningen inte är ett undantag från det. Hen menar att det är av stor vikt att kunna formulera sig och att texten då blir väsentlig. Bibliotekarien yttrar även en undran kring hur biblioteken ska förhålla sig till ett eventuellt skriftlöst fält: ”Så där blir det ju ett problem tycker jag för biblioteken. Hur ska vi förhålla oss?” En annan bibliotekarie uttrycker liknande tankar och lyfter svårigheten med att anpassa tjänster och resurser till den konstnärliga forskningen: ”Det är ändå svårt. De flesta verktyg är ju inriktade på att det är vetenskaplig forskning och att det är text”.

Texten utgör en stor del av arbetsaktiviteterna vid biblioteket, oavsett bibliotekstyp. Legitimeringen av biblioteket grundar sig i myter om texten och det blir således svårt att formulera sig kring biblioteket utan den. Det jag vill framhäva är att biblioteken traditionellt och isomorft sätt arbetar med text. Vid bibliotekarieutbildningar, genom lagar – läsfrämjande arbete till exempel – och genom nedärvda traditioner står texten i fokus. Därav blir det svårt att frånga texten. En av doktoranderna upplever att hen får ”stöttning [av biblioteket] när det gäller texter” men hade velat ha mer när det gäller andra uttrycksformer. Det upplevda biblioteksbehovet hos doktoranderna kommer jag att undersöka vidare under rubriken *Doktorandernas behov*. Jag anser det dock vara relevant även här, då det bekräftar de myter som finns om biblioteket gällande texten. De formella strukturer som finns kring biblioteket skapar viss förväntning hos användarna på vad de kan få hjälp med. Den här doktoranden upplever till exempel att hen kan vända sig till biblioteket för att få hjälp med textrelaterade frågor, i enlighet med de formella strukturerna.

Trots det att doktoranderna nödvändigtvis inte använder sig av text i sin forskning så finns det en upplevelse av att biblioteket ändå är tillgängligt. När det kommer till att publicera konstnärlig forskning tillkommer ytterligare problem då det i många fall inte rör sig om text. Doktoranderna upplever dock att biblioteket ändå hjälper till och skapar lösningar:

Apropå det här med publiceringsfrågorna tycker jag att biblioteket i [lärosätet], de har verkligen försökt att underlätta för oss när det gäller olika former för publikation liksom. Att en film ska vara möjligt att ladda upp. Att det går bra med en rörlig bild, en fysisk artefakt. Där tycker jag verkligen att de har hjälpt oss och stöttat oss, och kanske varit de som ligger steget före till och med, när det gäller sådana publikationsfrågor. För det är ju inte alltid att resultatet är en tryckt bok.

Doktorand

Så där tycker jag att de verkligen har hjälpt till. Och försökt att underlätta för oss som inte alltid. Vi skriver, men största delen är ju inte en text.

Doktorand

Doktoranderna ger här uttryck för att biblioteket arbetar för att skapa publiceringsmöjligheter för forskning som inte grundar sig i text. En av bibliotekarierna bekräftar att de arbetar för att de konstnärliga forskarna ska känna sig välkomna och att deras forskning publiceras så rättvist som möjligt.

Även om vi är en konstnärlig fakultet är vi ganska präglade av main stream av det vi får gällande forskning och då är det på vetenskaplig grund. Det jag känner lite är att man trixar lite så att de ska känna sig hemma liksom. 'Jamen du skulle kunna använda det så här och du kan lägga en ljudfil'. Det behöver inte vara text.

Utöver doktorandernas upplevelse poängterar bibliotekarien dock att publikationsdatabaserna som används vid lärosätet är präglade av den vetenskapliga forskningen. Den vetenskapliga forskningen är främst textbaserad och därför det som publikationsdatabaserna är utformade för. I nästa avsnitt undersöker jag den konstnärliga forskningen i relation till publicering.

6.1.2. Publicering av konstnärlig forskning

I föregående avsnitt diskuterar jag texten som uttrycksform och hur mina intervjupersoner förhåller sig till den i relation till biblioteket och den konstnärliga forskningen. I det här avsnittet redogör jag för det som har framkommit under mina intervjuer angående publicering.

En av de frågor som jag har intresserat mig extra för under skrivandet av den här uppsatsen är publicering. Hur publiceras och sprids konstnärlig forskning? I mitt kapitel *Bakgrund och litteraturöversikt* så presenterar jag termen *konstnärlig output*. Konstnärlig output ska inte förväxlas med en särskild publikationstyp, utan är metadata som pekar på att katalogposten innehåller konstnärlig forskning. För många har konstnärlig output varit mycket viktig för att kunna ge den konstnärliga forskningen ett erkännande. En av bibliotekarierna berättar:

Vi har pratat i evigheter ifall man ska märka upp all konstnärlig forskning. Nu har vi, det finns liksom inte live i våra system, men nu har vi kommit fram till att de får lov att göra det. Så att det blir synligt i våra system att det är konstnärlig forskning. [...] Vi jobbar ju med nyckelord annars [...]. Och ämnesord och så. Men det har varit ett starkt önskemål i många, många år att ha en sådan märkning. [...] Nu har vi väl kommit fram till att om vi gör så här, för de vill det verkligen det.

Det har länge pågått en diskussion vid det berörda lärosätet kring huruvida databaserna ska erbjuda konstnärlig output som ett alternativ vid publicering. Bibliotekarien menar att de först var tveksamma till att använda funktionen då de vid lärosätet redan arbetar med ämnesord. Bibliotekarien uppger dock att systemen ska vara anpassade efter de personer som brukar det och att man således har inlett arbetet med att införliva konstnärlig output i publikationsdatabaserna. Det är dock ingen av intervjupersonerna som använder termen konstnärlig output. I citatet ovan talar bibliotekarien om en *märkning* för konstnärlig forskning. Att ingen av intervjupersonerna använder termen konstnärlig output skulle kunna innebära att det inte är något som förekommer vid något av lärosätena. Det kan även innebära att funktionen av termen finns men att termen inte är en del av arbetsplatsernas vokabulär (Ryan och Bernard 2003). Vid en av intervjuerna använder bibliotekarien *konstnärligt verk* för att beskriva det som jag kallar konstnärlig output. I kapitlet *Bakgrund och litteraturöversikt* nämner jag den liknande termen *konstnärligt*

arbete, som ska förstås på samma sätt (Arvidsson och Söld 2012). Mot bakgrund av det drar jag slutsatsen att funktionen av termen är en del av lärosätenas arbetsaktiviteter. Eriksson-Zetterquist (2009) menar att institutioners gemensamma språkbruk är en viktig del av isomorfismen och när det gäller konstnärlig output saknas det. Jag anser det därför som gynnsamt att lärosätena utvecklar en gemensam terminologi kring publicering av konstnärlig forskning. Mimestisk isomorfism bygger på att härma andra institutioner för att sedan i sin tur uppnå legitimitet som institution. Om lärosätena hade börjat ta efter varandra hade det således kunnat ske isomorfism mellan lärosätenas tillvägagångsätt för publicering av konstnärlig forskning. En långsammare normativ isomorfism sker dock successivt i och med att bibliotekarier byter arbetsplats och således delar med sig av sin kunskap från föregående lärosäte. Som jag nämner i kapitlet *Bakgrund och litteraturöversikt* så har jag inte funnit hur studier och projekt om publicering av konstnärlig forskning faktiskt har påverkat svensk publicering av konstnärlig forskning. Jag är av uppfattningen att det bör ske isomorfism mellan de olika lärosätena när det gäller hur man publicerar konstnärlig forskning. Att ha gemensamma tillvägagångsätt för publiceringen tror jag hade bidragit till den konstnärliga forskningens legitimering.

Inte bara användningen av konstnärlig output är otydlig, utan även hur själva publiceringen ska genomföras. En av bibliotekarierna uttrycker sig följande angående publicering av konstnärliga avhandlingar:

Det är ju verkligen inte lätt, och det är lite att man får göra lite ad hoc. Utifrån liksom, okej vad är nu detta problem här, hur kan vi lösa det. Ofta är det ju första gången man stöter på en sådan sak för de är ofta så unika och har ofta så unika sätt att presentera sig. Inte en avhandling utan en hemsida i stället, kanske kombinerat med någon form av skrift. Det är ju hela tiden nytt.

Bibliotekarien upplever att det inte finns något givet sätt att publicera konstnärlig forskning på, utan att man måste anpassa sig till varje enskilt fall. Bibliotekarien fortsätter och nämner kort forskningsdata i relation till konstnärlig forskning:

Sen, det som blir mer och mer är ju forskningsdata, att de ska funderar lite på hur de sparar sina data och så. Generellt har ju alla gjort på sina individuella sätt. Det har inte varit någon direkt ordning. Men det kanske kommer mer och mer.

Bibliotekarien uttrycker att det inte finns någon konsensus vid lärosätet hur forskningsdata ska hanteras för den konstnärliga forskningen. Det är alltså inte bara mellan de olika lärosätena som det kan skilja sig i hur man hanterar konstnärlig forskning, utan det kan även skilja sig åt inom ett lärosäte. Trots denna osäkerhet kring hur den konstnärliga forskningen ska hanteras och publiceras så menar en av bibliotekarierna att det är mycket viktigt att publicera: ”Men lägger man det inte i

DiVA har man ju ingenting.” Bibliotekarien menar att den konstnärliga forskningen som bedrivs vid lärosätet behöver publiceras så att det bevaras och exponeras.

Konstnärliga avhandlingar behöver dock inte vara textbaserade och ställer därför nya krav på biblioteken. Lundén och Sundén (2015) återger i sin artikel publiceringsförhållandena för den konstnärliga forskningen vid Göteborgs universitet. Utöver de publikationsdatabaser som universitetet erhåller använder forskarna sig även av Research Catalogue, RC, vilket flera av mina intervjupersoner berättar att de gör även deras lärosäte. RC finns med fri åtkomst via webben och erbjuder konstnärer och konstnärliga forskare ett forum för exponering (Schwab 2014, s. 92). Vid flera svenska lärosäten används RC som plattform för konstnärliga forskare att redovisa sin forskning, även under arbetsprocessen (Lundén och Sundén 2015; två intervjupersoner 2022). Även *Journal of Artistic Research* (JAR) nämns av Lundén och Sundén (2015) och Schwab och Borgdorff (2014). Tidskriften erbjuder konstnärliga publikationer open access och referentgranskade (Schwab 2014). Några av intervjupersonerna talar om RC och att de använder plattformen i relation till deras forskning. Det är dock ingen, varken bibliotekarier eller doktorander som nämner JAR. Det finns inget i mitt material som indikerar på att de skulle vara av någon annan anledning än att lärosätena inte arbetar med JAR. En av bibliotekarierna uttrycker sig följande angående spridning av publicerad konstnärlig forskning:

Det som vi har diskuterat nu är ju det här med, du vet, publicering på nätet, i tidskrifter och så där. Där får man ju som vetenskaplig [forskare] stöd från universitet för att publicera sig. Det är ju inte alls samma mönster gällande publicering för de konstnärliga.

Bibliotekarien upplever att det inte finns samma stöttning för de konstnärliga forskarna när det kommer till att publicera sig i tidskrifter, som det gör för de vetenskapliga. Hur det ser ut på de olika lärosätena gällande publicering i tidskrifter som JAR framkommer dock inte i min studie.

I dagsläget fokuserar intervjupersonerna på publicering i lärosätenas egna publikationsdatabaser. DiVA är en publikationsdatabas som används vid flera lärosäten och en av bibliotekarierna uttrycker sig som följer angående utvecklingsarbetet med publikationsdatabasen:

Om vi säger att det var så här runt 2010, så pratade man om att man skulle få in någon slags youtube-video liknande grej i DiVA. Så att man skulle kunna lägga in film och så. Och det har väl inte riktigt kommit än. Och jag kan förstå det för de har så mycket krav på de vetenskapliga och de är så många, många fler.

Bibliotekarien berättar att man har försökt få in en video-funktion i publikationsdatabasen DiVA, för att lättare kunna publicera konstnärlig forskning. Den önskade anpassningen i publikationsdatabasen har dock inte genomförts, vilket bibliotekarien har förståelse för. Hen menar att den vetenskapliga forskningen är mycket större än den konstnärliga och att den således för med sig fler krav. Trots det så upplever doktoranderna att biblioteket har kunskap om hur publiceringen ska hanteras. När jag frågar en av doktoranderna om biblioteket har talat någonting om publicering svarar hen: ”Ja, absolut. Det har vi gått igenom. Faktiskt flera gånger tror jag. Vad som behövs. Det ska till DiVA och hit och dit. Det har de gått igenom.” Hen berättar även att biblioteket introducerat RC och att hen och hens kollegor använder sig av plattformen. En annan doktorand uppger att de får hjälp av biblioteket med ”deras digitala arkiv DiVA”. Även om doktorsavhandlingarna ser olika ut och använder sig av olika uttrycksformer, menar en av doktoranderna att biblioteket spelar en stor roll i publiceringsskedet. ”Där är ju biblioteket helt avgörande. För det är ju de som publicerar materialet”, säger en av doktoranderna.

Den mimetiska isomorfismen erbjuder mindre institutioner att ta del av kunskap och tillvägagångssätt som redan är framtagna av större institutioner. För att lösa publiceringsfrågan tar biblioteken således avstamp i redan etablerade tillvägagångssätt vid publicering av forskning. De publikationsdatabaser som används i Sverige är anpassade efter vetenskaplig forskning som främst uttrycks genom text och således inte särskilt väl anpassade efter konstnärlig forskning (Arvidsson 2010). Hur icke textbaserad forskning ska publiceras diskuteras på samtliga lärosäten som jag har intervjuat bibliotekarier från. Det är även en diskussion som jag har personlig erfarenhet av. Det har genomförts studier och projekt för att skapa tillvägagångssätt för publicering av konstnärlig forskning (Süld och Arvidsson 2009; Süld och Arvidsson 2012; Andersson et al. 2011), men dessa har ännu inte blivit en del av de konstnärliga universitets- och högskolebibliotekets institutionalisering. Förutsättningarna för publicering av konstnärlig forskning utvecklas aktivt hela tiden. Det hade dock kunnat ske ett större utbyte i frågan lärosätena emellan. Det kanske inte är så att den mimetiska isomorfismen bör ske mellan vetenskapliga och konstnärliga universitets- och högskoleutbildningar utan snarare mellan de konstnärliga lärosätena och deras bibliotek. Jag poängterade ovan i det här avsnittet, att lärosäten med konstnärlig forskning bör ta efter varandra och ta fram gemensamma strategier kring publicering samt en terminologi för den. Det skulle i sin tur leda till ett högre tryck på hur publiceringsdatabaserna är utformade, till exempel gällande gränssnitt för metadata som är anpassat för konstnärlig forskning.

6.2. Bibliotekets relation till den konstnärliga forskningen

I det här avsnittet redogör jag för det jag har funnit rörande bibliotekets relation och verksamhet gentemot den konstnärliga forskningen. Inledningsvis fokuserar jag på relationen och kommunikationen mellan biblioteket och de konstnärliga forskarna. Sedan går jag djupare in på de tjänster och resurser som biblioteket erbjuder de konstnärliga forskarna under rubriken *Tjänster och resurser*. Därefter undersöker jag hur dessa tjänster och resurser står i relation med de specifika behov som doktoranderna ger uttryck för. Jag använder mig genomgående av begreppen *legitimering* och *isomorfism* från den nyinstitutionella teorin.

6.2.1. Personliga arbetsrelationer

Det framkommer under mina intervjuer att samtliga bibliotekarier känner sig osäkra i hur de ska förhålla sig och rikta sin verksamhet mot de konstnärliga forskarna. En sak som uppkommer i alla intervjuer, med undantag för en, är dock att intervjupersonerna har en stark, personlig koppling till biblioteket eller forskarna. En av bibliotekarierna uttrycker sig så här:

Vi har ju den möjligheten att vi kan ju liksom behandla dem väldigt, som unika individer. Alltså vi har ju ofta en relation, alltså såklart arbetsrelation, till våra forskare. Så att de mejlar ju oss. Och vi kan ju serva dem med precis det de vill ha. Jag kan inte säga direkt att jag gör någon rätt skillnad mellan de konstnärliga och vetenskaplig grund. Utan jag försöker ge dem det de behöver just då.

Bibliotekarien upplever alltså att det finns en tydlig, personlig arbetsrelation mellan hen och de konstnärliga forskarna. Bibliotekarien påpekar även att hen inte gör någon skillnad mellan konstnärliga och vetenskapliga forskare. Flera av doktoranderna instämmer i beskrivningen ovan. När jag frågar en av doktoranderna om det finns en personlig relation till bibliotekarien svarar hen:

Ja, det har vi. [Hen] känner oss sen länge. Vet vad vi håller på med och att det kan vara jätteflummigt ibland. För det är det ju och lite oklart, och vi vet inte alltid vad vi letar efter. Men [hen] är ju alltid där för att hjälpa till med tips och råd. Så det spelar ju stor roll. Jättevärdefullt.

Doktoranden uppger att bibliotekarien har känt hen och hens doktorandkollegor länge och är väl involverad med deras arbete. Bibliotekariens förmåga att vägleda med tips och råd, trots det att doktoranden inte alltid vet vad hen söker, lyfter doktoranden som mycket värdefullt. De andra doktoranderna ger också uttryck för att det finns en personlig arbetsrelation till de olika bibliotekarierna. De menar på att det bara är att mejla, ringa eller komma förbi biblioteket med frågor. De uttrycker även att det finns en känsla av att man alltid är välkommen till biblioteket. En av

doktoranderna uttrycker att hen har fått mycket hjälp med hemlån och informationssökning av bibliotekarien, som har varit avgörande för hens arbete:

Jag har fått jättemycket hjälp av [hen] med det. [Bibliotekarien] har hjälpt mig otroligt mycket med att låna hem. 100-tals olika böcker och texter, och hitta saker och så där. Så att de har varit fantastiska för mig, det har varit verkligen avgörande.

Den personliga arbetsrelationen mellan bibliotekarier och doktorander återkommer på så vis flera gånger i min studie. ”Ja, alltså man träffar på dem i korridoren” säger en av bibliotekarierna när jag frågar om relationen till forskarna är personlig. En av doktoranderna instämmer: ”Jag har ju väldigt nära kontakt med [bibliotekarie] och med [bibliotekarie].” ”Det är otroligt personbundet skulle jag säga” svarar en av bibliotekarierna när jag frågar om hur relationen till de konstnärliga forskarna ser ut.

Trots detta menar bibliotekarien att det ändå är svårt att veta hur mycket forskarna använder sig av bibliotekets digitala resurser. Det sker förfrågningar om inköp och hemlån via samtal och mejl, men det sker mycket sällan att det kommer in kommentarer eller önskningskring det digitala utbudet. En annan bibliotekarie har en liknande uppfattning:

De jag stöter på är ju väldigt få, så det är svårt att se hur de använder biblioteket. Vi har ju ett ärendehanteringssystem där man ser alla frågor, som kommer in just när det gäller forskare från konstnärliga fakulteten, det kommer ju typ nästan inga frågor.

Bibliotekarien kommer från det lärosätet som skiljer sig från de andra i studien, då universitetsbibliotekets organisationsstruktur ser annorlunda ut. Lärosätet skiljer sig även gällande den personliga arbetsrelationen med de konstnärliga forskarna. Här finns det en mycket större distans mellan biblioteket och den konstnärliga forskningen:

Nej, alltså vi har ju tagit kontakt med konstnärliga fakulteten om att vi kan skraddars doktorandkurser så att vi möter deras behov, men vi får ju liksom inget gensvar och det är ju inget stort intresse från deras sida heller. Därför har vi gjort så att vi bjuder in dem till det vi har för humanistiska doktorander. Men där har vi ju igen försökt att säga att vi möter gärna era behov, men sen är det inte många som går.

Intresset, från forskarnas sida menar bibliotekarien, är mycket lågt för biblioteket. Det har gjorts upprepade försök att nå ut till den konstnärliga fakulteten med anpassade tjänster och resurser, men biblioteket får ingen respons. Således bjuds de konstnärliga doktoranderna in till de träffar och föreläsningar som hålls gentemot humanistiska doktorander. Tyvärr är det mycket få av de konstnärliga doktoranderna som dyker upp och det blir därför svårt att fånga upp dem. ”När det

kommer nya forskare och doktorander bjuda vi in dem till doktorandkurser. Men det är inte många från konstnärliga fakulteten som är med på det. [...] De är frivilliga.” Bibliotekarien berättar att det även finns forskarservice vid lärosätet som kontaktar alla nya forskare och doktorander, för att berätta vad de kan få för hjälp. Det gäller både vad personen får för åtkomster som anställd vid lärosätet och vilka specifika resurser biblioteket erbjuder. Trots det som bibliotekarien berättar så använder sig doktoranderna i den här studien sig mycket av biblioteket: ”Alltså jag har ju använt mig jättemycket av biblioteket tycker jag, verkligen. I stigande grad kanske. Men de senaste två åren, verkligen supermycket”, säger en av doktoranderna. Hen nämner sedan att hen nog tror sig vara lite ensam om att använda biblioteket så mycket som hen gör. Jag får känslan av att samtliga doktorander, som jag intervjuat, upplever att de är ensamma om att använda sig av biblioteket så mycket som de gör. Huruvida det stämmer eller inte är svårt att avgöra. Att forskare och doktorander generellt har hög tilltro till sin egen förmåga att finna information framkommer i mitt kapitel *Bakgrund och litteraturöversikt* (Haglund och Olsson 2008). Det är därför kanske inte särskilt konstigt om de konstnärliga forskarna i viss mån uteblir från biblioteket. De upptäcker ingen skillnad mellan de forskningsdisciplinerna som var representerade i studien (Haglund och Olsson 2008). Haglund och Olsson (2008) uttrycker dock inte specifikt huruvida konstnärliga forskare medverkar i studien och det går därför inte att dra säkra slutsatser. De doktorander som har tackat ja till att medverka i den här studien, kan även ha gjort det då de anser att de brukar biblioteket i hög grad. Det kan också vara så att de konstnärliga doktoranderna generellt använder biblioteket mer än vad som märks av. Oavsett anledning har doktoranderna som jag intervjuat, ett stort förtroende för biblioteket och bibliotekarierna:

[Hen] vet ju lite hur vi funkar och vad vi behöver hjälp med. Jag tror inte jag är den enda som tackar [hen] i mitt förord i min avhandling. För [hen] har ju liksom varit med och lagt grunden, väldigt hjälpsam och liksom.

Doktoranden vittnar om en bibliotekarie som är lyhörd och engagerad i hen och hens kollegors arbeten. När jag frågar en annan doktorand om hens relation till biblioteket och hur den uppstod svarar hen:

Jag tror, jo men de kom till oss. Vi fick, jag fick i introduktionsveckan, fick var och en besöka biblioteket och träffa bibliotekarierna och de gick igenom massa saker. Så det var absolut liksom uppstyrt så.

Doktoranden menar på att det troligtvis har varit till hjälp att biblioteket introducerade sig i början av hens doktorandtjänst. Även det faktum att

bibliotekarierna är lyhörda och kommunikativa har gjort att doktoranden känner förtroende för biblioteket.

Det går alltså att fastslå att det finns en personlig arbetsrelation mellan bibliotekarierna och doktoranderna. Det gäller vid alla lärosäten för den här studien förutom ett. Detta lärosäte skiljer sig i sin organisationsstruktur och biblioteket har inga obligatoriska kurser för forskare och doktorander.

6.2.2. Tjänster och resurser

I det här avsnittet redogör jag för de tjänster och resurser som finns vid de lärosäten som mina intervjupersoner arbetar vid. Jag har tidigare i uppsatsen nämnt termen ”forskarstöd” och kommer i följande avsnitt att undersöka bibliotekets tjänster och resurser utifrån det. Sedan undersöker jag närmare vilka behov som doktoranderna ger uttryck för under intervjuerna och huruvida dessa korrelerar med bibliotekens forskarstöd. Avslutningsvis för jag ett resonemang kring de resultat som har framkommit.

Vid en av intervjuerna frågar jag hur det ser ut med forskarstöd från bibliotekets sida och bibliotekarien svarar att det inte finns ett formaliserat sådant. När hen berättar om de tjänster som finns mot forskarna rör det sig dock om sådant som ofta associeras med forskarstöd: allmän information till nyanställda doktorander, referenshantering, publicering och sökhjälp. En annan bibliotekarie säger som svar på samma fråga att: ”Har vi väl så till vida att det ska ju finnas ett stöd som vi ska ge våra forskare, och det är ju inte bara biblioteket.” Hen fortsätter: ”Jag tänker väldigt ofta på forskarstöd. Vi borde liksom formalisera det liksom”, och säger även att ”vi är lite smärtsamt påminda om det här också, vi vet att vi fallerar i stöttningen till dem. För att de kanske inte riktigt kan sätta ord på vad de behöver och vi har svårt att möta dem”. Bibliotekariens resonemang går i linje med Hemming (2008) som konstaterar att det är svårt att fastställa konstnärers informationsbehov då de själva kan ha svårt att formulera dem.

Även om det ser olika vid bibliotekariernas arbetsplatser så har alla mer eller mindre samma uppfattning – det är svårt att veta vad de ska erbjuda de konstnärliga forskarna.

Men det här när man talar om konstnärlig forskning, det svävar liksom på moln. Då har det så mycket att göra med personlig reflektion och konstnärlig utveckling. Och hur man hjälper till med det som bibliotekarie har jag ingen aning om.

En av bibliotekarierna reflekterar över vad hen ska kunna erbjuda de konstnärliga forskarna, när hens upplevelse av konstnärlig forskning är att det grundar sig mycket i personlig reflektion. En annan upplever att ”man söker ju ofta inte fakta och information på det sättet, när det är ren konstnärlig forskning”. Vid det lärosäte som skiljer sig från de andra, har man till och med svårt att komma i kontakt med forskarna. Här finns det inte ett bibliotek som riktar all sin verksamhet mot den konstnärliga fakulteten, utan man är uppdelade i olika arbetslag. Dessa arbetslag arbetar sedan mot samtliga fakulteter. Enligt bibliotekarierna verkar inte den konstnärliga fakulteten visa särskilt stort intresse av att samordna kurser för doktorander och forskare. Deras upplevelse är även att doktoranderna i sin tur inte visar något intresse för att komma på de träffar och kurser som hålls för humanistiska doktorander. Jag upplever att det finns en viss frustration från bibliotekets sida, och att man hade önskat ett bättre samarbete. En bibliotekarie återberättar hur hen presenterat sig och sin verksamhet för en av de verksamma lärarna vid den konstnärliga fakulteten. Läraren hade då avfärdat bibliotekarien direkt och sagt att ”det jobbar vi inte med”. Bibliotekarien fortsätter berätta om den verksamhet som presenterats för läraren: ”Källkritik, hitta bland våra resurser, det handlar ju också om hur man ska skriva texter.” Bibliotekarien berättar sedan hur hen och hens kollegor diskuterat händelsen:

Då började vi nämligen prata om att vi använde termer som [hen] inte kände sig hemma med. Just om det här med källkritik och informationssökning och sådana ord, som [hen] väl förmodligen inte använde sig av dagligen, så att säga.

Bibliotekarien misstänker att läraren inte använder sig av och känner sig bekant med flera av de termerna som kommer från biblioteket. Hen tar upp källkritik och informationssökning som två exempel. Berättelsen påminner om det som en annan bibliotekarie ger uttryck för i avsnittet *Texten som uttrycksform*, där hen beskriver en motvilja kring texten och obligatoriska moment från annan personal vid lärosätet. Bibliotekarierna upplever alltså ett avståndstagande från andra anställda vid lärosätena gentemot de arbetsaktiviteter som genom normativ isomorfism uppstår vid alla bibliotek. Det försvårar ytterligare bibliotekets möjlighet att lära känna forskarnas behov och erbjuda anpassade tjänster och resurser till dessa. En annan bibliotekarie uttrycker även att det finns viss oförståelse från andra instanser vid lärosätet hen arbetar vid. Oförståelsen kommer dock från personer som inte arbetar med konstnärlig forskning och därav har svårt att förstå vad forskningen innebär och vad den har för behov. Dessa förhållanden sätter biblioteket i en relativt svårmanövrerad position – särskilt vid de lärosäten där både konstnärlig och vetenskaplig forskning bedrivs. Biblioteket befinner sig mitt emellan den konstnärliga och vetenskapliga forskningen. Jag har vid flera tillfällen fastställt att

den vetenskapliga och konstnärliga forskning behöver biblioteket och att biblioteket besitter kompetenser som är till gagn för båda. Däremot finns det en viss tveksamhet gentemot biblioteket från den konstnärliga forskningen. Samtidigt finns det en viss oförståelse för vad konstnärlig forskning är, från de som verkar utanför fältet. Återkommande har jag talat om den konstnärliga forskningen, universitets- och högskolebiblioteket och akademien som tre samverkande institutioner. Det är av min övertygelse att dessa tre behöver samverka med varandra för att den konstnärliga forskningen ska legitimeras och således även det *konstnärliga* universitets- och högskolebiblioteket. Biblioteket har möjlighet att tillhandahålla tjänster och resurser som är anpassade för den konstnärliga forskningen. Den konstnärliga forskningen får på så vis möjlighet att verka utifrån sina egna premisser, samtidigt som den når upp till de krav som akademien ställer.

Under intervjuerna har jag frågat doktoranderna hur de använder sig av biblioteket och om stöttnen de erhållit har varit tillräcklig. Samtliga doktorander i den här studien använder sig av biblioteket. I första hand för referenser, publicering och textbaserade resurser. En av doktoranderna beskriver att biblioteket används i stor utsträckning i forskningen: ”Ja. Hela tiden. Främst för referenser, såklart. Ta reda på vad som redan har blivit gjort. Vem som har undersökt vad. Liknande forskning.” Två av doktoranderna beskriver referenshanteringen som en viktig del av forskningen, något som biblioteket hjälper till med:

Och jag tycker det är viktigt med referenshantering och sådant så jag har bitt [bibliotekarien] om hjälp 1000 gånger om hur jag ska referera till hemsidor. Det är ju en sak med så här kapitel i en antologi eller en vetenskaplig artikel, det är ju en sak, men det finns ju så himla många andra referenser som inte är självklart.

Doktorand

Det är väldigt regelbundet. Sen är det ju en del utbyten kring referenssystem. Igår skickade jag några frågor just till dem om huruvida det var någon titel som saknade nummer så då visste jag inte riktigt hur jag skulle lägga in. Jag använder [referensprogram].

Doktorand

Det finns även ett behov av källor, som biblioteket tillhandahåller den tredje doktoranden i fråga:

Det främsta är att jag helt enkelt beställer olika titlar, antingen ber dem köpa in om det är relevant för biblioteket [...]. Eller att de fjärrlånar in.

Det alla tre doktorander har gemensamt är att de vänder sig till biblioteket för att få hjälp och assistans med textbaserade resurser. Det kan röra sig om att referera till en hemsida, beställa hem en ovanlig källa eller ta fram tidigare forskning över ett specifikt fält. När jag frågar om de olika tjänster och resurser som brukar

förekomma vid universitets- och högskolebibliotek svarar en doktorand så här angående sökhjälp:

Och det skulle ju vara en ganska bra sak att göra tidigt i sitt arbete tänker jag. När en liksom bara orienterar sig. Jag har ju väldigt mycket referenser. Och de har jag ju sökt fram till under arbetets gång och det är väl så det är också att en referens leder till en annan. Men en sådan där mer generell genomsökning hade nog varit bra att göra i börja. Också för att få inputs till sen då till exempel.

Doktoranden tror att det hade varit bra att be om sökhjälp i början av sitt arbete och då få hjälp med att ”orientera sig”. I dagsläget använder hen sig av ett stort omfång referenser. Doktoranden beskriver sitt informationssökande som en snöbollseffekt, att genom en referens hitta en annan. En annan doktorand uppger att hen ibland ställer sig frågande till hur man ska söka information på ett fruktbart sätt.

Alla tre doktorander yttrar behovet av digitala resurser. Samtliga har upplevt en förändring under pandemin. Det finns numera mer att tillgå digitalt uttrycker en doktorand:

Ja, men det tänker jag är någonting som utvecklas nu också med digitaliseringen. Att mycket av scenkonsten blir tillgänglig digitalt till exempel. Under pandemin har det ju ökat möjligheterna faktiskt. Och då har ju biblioteket kunnat förmedla föreställningar, eller film är ju en annan sak men. Föreställningar har väl inte främst liksom förmedlats via biblioteket utan via andra källor.

Doktoranden har tidigare använt sig av egna kontakter för att få tillgång till digitaliserade scenföreställningar. Hen reflekterar över bibliotekets möjlighet att samverka med andra institutioner, något som även en av bibliotekarierna gjorde under vår intervju: ”Sen tycker jag att man kanske ska knyta olika verksamheter till sig så att biblioteket blir någon form av plats där man vet att - om jag går dit så får jag hjälp med.” Bibliotekarien som citeras berättar att när hen arbetade vid en annan, likande arbetsplats, funderade hen på att flera av de konstnärliga lärosätena borde organisera sig så att ”vi skulle kunna jobba som ett konsortium mot leverantörer och så.” Bibliotekarien menar att ”på alla andra ställen så har man ju ett stort universitet i ryggen. Och då kan man ju inte, då blir man ju modern bara för att det stora biblioteket har en massa databaser och sådant.” En av doktoranderna instämmer med att de digitala utbudet är mycket uppskattade. Hen har dock en bild av att det redan finns ett nätverk kring biblioteket. Det finns en tillit till att bibliotekarierna ordnar så att doktoranden får det material som hen behöver.

Men det har ju underlättat att biblioteket har liksom, prenumerationer på olika databaser och olika tidskrifter som gör att allt kan jag få online. Allt. Och det, är det något jag inte kan få – jag mejlar, de fixar. Med tanke på att det absolut mesta finns digitalt idag har varit väldigt enkelt tycker jag. Det är super. Det är ju inte alltid man har möjlighet att gå till biblioteket. Så det

måste jag säga. Det här att de har bra kontakter med absolut allt och alla. Alla de här olika. De har ju även databaser mot konstnärliga området [...] som också är super liksom. Vikten av det också. Så det har ju också underlättat mycket.

Doktoranden berättar att hen har blivit mycket hjälpt av de databaser och tidskrifter som biblioteket innehar. Hen menar att det digitala utbudet har varit av stor tillgång. Det material som doktoranden inte har fått åtkomst till på egen hand har hen kunnat få genom att mejla biblioteket. Doktoranden upplever även att biblioteket har ett stort nätverk.

En doktorand uttrycker en osäkerhet kring möjligheten att efterfråga material som inte är textbaserade från biblioteket:

Jamen jag får ju stöttning när det gäller texter. Sen alltså, sen vet jag ju inte. På ett sätt skulle jag kanske behöva stöttning när det gäller liksom, föreställningar och sådant. Det vet inte jag om, jag tänker så här, en bibliotekarie kanske inte kan ha den kompetensen och ha sett massa föreställningar också. Det är ju en sak att referera till vad andra har skrivit, men i konstnärlig forskning kan det ju också var smart att kunna referera till vad andra har gjort.

Bibliotekariens kompetens är här något otydlig för doktoranden. Som jag konstaterar i avsnittet *Universitets- och högskolebibliotekets relation till forskare* så visar både Haglunds och Olssons (2008) och Hanssons och Johannessons (2013) studier att de finns en osäkerhet hos forskare kring bibliotekets kompetenser.

En av bibliotekarierna upplever att när hen är ute och pratar med doktoranderna så är det sällan någon som frågar om de tjänster och resurser som presenteras utan det är främst frågor om lärosätets publikationsdatabaser som är av intresse.

Ja det är svårt att veta hur de, det är möjligt att de använder oss [Hör ej] Men ja det är jättesvårt, men när man tittar på statistiken, några få gånger på vissa databaser, så tycker jag ju inte som att det ser ut som att det används jättemycket.

Bibliotekarien menar att hen inte har kunnat se att databaserna används när hen undersöker statistiken för dem. Hen upplever att det snarare är publikationsdatabaserna som främst är intressant för doktoranderna. Här går bibliotekarierna och doktoranderna isär något. Doktoranderna efterfrågar databaser med material som inte är textbaserade medan bibliotekarierna menar att det finns men inte används. De formella strukturer som myterna om universitets- och högskolebiblioteket bygger på stämmer i det här fallet inte överens med arbetsaktiviteterna. Arbetsaktiviteterna och de formella strukturerna behöver inte korrelera (Meyer och Rowan 1991, s.42), men jag anser att de bör överlappa med varandra. Biblioteksanvändarna, i det här fallet doktorander, riskerar att gå miste

om bibliotekets resurser när de formella strukturerna är för missvisande. Jag upplever att doktoranderna i den här studien inte förväntar sig material som inte är textbaserat, trots att det är vad de hade önskat sig. För doktoranderna är biblioteket en plats med fokus på text och de vänder sig därför dit för att få hjälp med till exempel referenshantering. De myter som finns för de *vetenskapliga* universitets- och högskolebiblioteket följer i viss mån med till det *konstnärliga* universitets- och högskolebiblioteket. Det gör att doktoranderna på konstnärligt grund förväntar sig en viss typ av hjälp av biblioteket. Jag anser att det är till viss del här som legitimeringen av det konstnärliga universitets- och högskolebiblioteket brister. De formella strukturer som de vetenskapliga universitets- och högskolebiblioteket har kan vara svåra att applicera på den konstnärliga forskningen. Det gör att doktoranderna omedvetet begränsar sina ärenden till biblioteket utefter dessa formella strukturer.

Det går inte att generalisera och säga att på konstnärliga universitets- och högskolebibliotek så arbetar man på ett visst sätt med en viss typ av tjänster. Däremot går det att konstatera ett par saker efter att ha närläst transkriberingarna. Doktoranderna använder biblioteket i relation till sin forskning. Alla tre har uppskattat att de använder biblioteket ganska mycket och att biblioteket har varit nödvändigt för dem. De har alla haft behov av referenshantering, beställning av material och publiceringsstrategier. Det finns även en önskan hos doktoranderna om åtkomst till material som inte är textbaserat. Det finns en hög tillit till bibliotekariernas kompetenser gällande text men något mindre gällande övriga uttrycksformer. Doktoranderna ser det även som en fördel att få tillgång till material och resurser digitalt och önskar se det som en fortsatt utveckling. Bibliotekarierna är eniga om att det är svårt att förstå de konstnärliga forskarnas behov. Vid olika lärosäten har man olika uppfattning om hur nära konstnärlig och vetenskaplig forskning står varandra. ”Efter alla dessa år förstår jag inte riktigt vad de behöver och hur de jobbar riktigt” uttrycker en av bibliotekarierna. Bibliotekarierna enas dock om att forskarnas behov är det viktigaste: ”Ja. Men så jag tycker väl att våra uppdrag är ju liksom att stötta.” En bibliotekarie beskriver stöttningen av doktoranderna som en del av sitt uppdrag medan en annan säger följande:

Även de här studenterna behöver ju någon sorts informationskompetens. Och det är vår sak. Hjälpa dem och hitta och förstå liksom hur man söker inom de här ämnena.

Det går alltså att konstatera att trots det att bibliotekarierna känner sig osäkra kring vilka tjänster och resurser som de konstnärliga forskarna behöver, så är de måna om att möta de behov som kommer till uttryck.

7. Avslutande diskussion

Det här kapitlet inleds med att jag diskutera mina slutsatser i relation till uppsatsens syfte samt mina formulerade frågeställningar, med hjälp av mitt teori- och metodval. Sedan reflekterar jag över hur mitt teori- och metodval har påverkat uppsatsen innehåll och slutsatser. Avslutningsvis presenterar jag vidare forskning som jag anser relevant utifrån den här studien.

7.1. En diskussion om forskningsproblemet

I det här avsnittet för jag en diskussion om uppsatsens syfte samt frågeställningar. Jag presenterar hur syftet uppnås samt hur de tre olika frågeställningarna besvaras i uppsatsen med hjälp av mitt teorival.

Uppsatsens syfte är att öka förståelsen och kunskapen kring relationen mellan universitets- och högskolebiblioteket och den konstnärliga forskningen. Det har jag gjort genom att intervjua bibliotekarier som arbetar mot forskare på konstnärlig grund och doktorander på konstnärlig grund. Sammanlagt har jag genomfört sex intervjuer med åtta personer, från fyra svenska lärosäten. Under dessa intervjuer har jag identifierat flera olika aspekter som tillsammans skapar ökad förståelse och kunskap om relationen mellan universitets- och högskolebiblioteket och den konstnärliga forskningen. Jag har analyserat hur biblioteket och forskarna förhåller sig till texten, den personliga arbetsrelationen som intervjupersonerna har gett uttryck för, vilka tjänster och resurser som biblioteket erbjuder forskarna och slutligen de biblioteksbehov som doktoranderna ger uttryck för. För att kunna genomföra studien och ge svar åt frågeställningarna har jag använt mig av nyinstitutionell teori. Jag har använt mig av begreppen *legitimering* och *isomorfism* för att förstå mitt material. Universitets- och högskolebiblioteket, den konstnärliga forskningen och akademien har i uppsatsen blivit sedda som tre samverkande institutioner. Nedan diskuterar jag mina tre frågeställningar utifrån det som jag har kommit fram till under kapitlet *Resultat och analys*.

Vilka tjänster och resurser erbjuder biblioteket de konstnärliga doktoranderna? De tjänster och resurser som erbjuds från universitets- och högskolebibliotek till konstnärligas forskare är snarlika de som erbjuds vetenskapliga. De tre som har figurerat främst i den här uppsatsen är referenshantering, publicering och materialåtkomst. Min studie visar att doktoranderna har stort förtroende för

biblioteket gällande dessa tre, men även kring textbaserade material i stort. Bibliotekarierna uppger även att deras främsta uppgift är att stötta och tillgodose de behov som uppstår hos forskarna. Det är dock inte vid alla lärosäten som det finns ett formaliserat forskarstöd gentemot forskare på konstnärlig grund. Bibliotekarierna utför dock arbetsaktiviteter som liknar de vid universitets- och högskolebibliotek som arbetar mot vetenskaplig forskning, utöver de tre jag nämner ovan. Doktoranderna efterfrågar dock tillgång till material av andra uttrycksformer än text, vilket jag går vidare in på i nästa stycke.

Hur använder konstnärliga doktorander sig av biblioteket? Den vetenskapliga forskningen en stor del av akademien och de akademiska traditionerna är därav påverkade av den. Texten är den främsta uttrycksformen inom akademien men inte given för den konstnärliga forskningen. Min studie visar att de konstnärliga doktoranderna vänder sig till biblioteket när det gäller textbaserat material, i linje med bibliotekets myter. Doktoranderna önskar dock mer material som är baserade på andra uttrycksformer och uttrycker en osäkerhet kring huruvida biblioteket har kompetens att förmedla det. Bibliotekarierna uppger dock att det finns databaser vid lärosätena med material med andra uttrycksformer – till exempel scenkonst. Det finns dock en upplevelse hos bibliotekarierna att dessa resurser inte används. De formella strukturerna kring universitets- och högskolebiblioteket överlappar inte tillräckligt mycket med de arbetsaktiviteter och kompetenser som finns på bibliotek vid konstnärliga lärosäten. De formella strukturerna ger en viss typ av förväntningar hos doktoranderna, gällande vad biblioteket kan hjälpa dem med. I det här fallet utelämnar de formella strukturerna mycket av det som biblioteket faktiskt kan bistå med och doktoranderna går således miste om tjänster och resurser. Jag anser att det hade gynnat bibliotekets relation till den konstnärliga forskningen om dess formella strukturer erbjöd bättre insikt i de faktiska arbetsaktiviteterna. Legitimeringen av det konstnärliga universitets- och högskolebiblioteket hade därmed ökat.

Vilken funktion fyller biblioteket för den konstnärliga forskningen? En av anledningarna till att jag blev intresserad av det här ämnet var för att jag började fundera kring huruvida den konstnärliga forskningen behöver ett bibliotek eller inte. Jag har under uppsatsens gång konstaterat flera aspekter som pekar på att den konstnärliga forskningen behöver biblioteket. Bibliotekslagen (2013:801 12 §) fastställer att varje universitet och högskola ska ha ett bibliotek. Att diskutera huruvida det bör vara lagstadgat eller inte är något som jag avhåller mig från, men uppmuntrar andra att åta sig. Oavsett så säger lagen någonting om de behov som

studenter och forskare generellt anses ha, och jag anser att det även gäller studenter och forskare konstnärlig grund. Doktoranderna återkommer flera gånger till att biblioteket har varit viktigt för deras forskning. De ger uttryck för flera behov som ligger under bibliotekets ansvar. De tydligaste behoven som har framkommit under den här uppsatsen är inhämtning av material, referenshantering och publicering. Här ser behoven mellan forskare på vetenskaplig och konstnärlig grund mycket lika ut, vilket jag har klargjort i mina kapitel *Bakgrund och litteraturöversikt* och *Resultat och analys*. Det är först när doktoranderna börjar tala om vad de saknar som skillnaderna börjar komma fram. Den digitala åtkomsten av andra uttryck än text är något alla tre doktorander är i behov av.

Varje intervju med doktorander och bibliotekarier avslutades med frågan: ”Behövs biblioteket för forskare på konstnärlig grund?” Samtliga åtta intervjupersoner svarade ja. Trots det uppstod en viss osäkerhet hos intervjupersonerna angående bibliotekets och den konstnärliga forskningens sammanlänkning. I den här studien har det framkommit att samtliga doktorander använder och upplever sig behöva biblioteket i relation till sin forskning. Referenshantering är något som de alla tre har fått hjälp med från biblioteket liksom publicering. Dessa två tjänster har varit betydande för doktoranderna och det finns ett stort förtroende för bibliotekarierna gällande dessa. Även när det gäller textbaserade material har doktoranderna stor tillit till biblioteket. Biblioteket får därav en betydande roll för den konstnärliga forskningen som en del av akademien.

Förtroendet för biblioteket ser jag som en eventuell nyckel till den konstnärliga forskningens legitimering. Biblioteket har möjlighet att anpassa sina tjänster och resurser så att de tillmötesgår den konstnärliga forskningen. Biblioteket har även den kompetens som krävs för att den konstnärliga forskningen ska kunna uppnå de krav som akademien ställer – till exempel kring publicering. I och med de förslag som Vetenskapsrådet (2018b) presenterar för publicering av forskning stärks bibliotekets relation till den konstnärliga forskningen.

Vetenskapsrådet föreslår att Sverige ska ha en målbild som innebär att alla vetenskapliga publikationer och konstnärliga verk som är ett resultat av forskning som är finansierad med offentliga medel, från 2025 ska publiceras omedelbart öppet tillgängligt.

Förslag till nationella riktlinjer för öppen tillgång till vetenskaplig information (2018)

Utveckling av publiceringsmöjligheter för konstnärlig forskning är således mycket viktig. Jag har tidigare nämnt att de olika konstnärliga lärosätena bör bli mer isomorfa när det gäller publicering av konstnärlig forskning. Det är min uppfattning att det hade bidragit till den konstnärliga forskningens legitimering. Isomorfism

mellan de olika konstnärliga lärosätena hade erbjudit möjligheten att ställa högre krav på hur publikationsdatabaserna ser ut och fungerar. Det hade i sin tur kunnat erbjuda konstnärliga forskare publiceringssammanhang som är anpassade efter deras forskning. Den normativa isomorfismen sker av sig själv på så vis att bibliotekarier byter arbetsplats och delar med sig av sina erfarenheter men det kan ta lång tid. Vetenskapsrådet (2018b) ämnar införliva målbilden för publicering 2025, vilket i sin tur kan bli en tvingande isomorfism. Jag tror dock att isomorfism mellan de konstnärliga lärosätena bör ske på mimetisk grund – att aktivt söka kunskap hos varandra för att finna ett gemensamt förhållningssätt till publicering av konstnärlig forskning. Den typen av isomorfism kan sedan leda till ökad legitimering av den konstnärliga forskningen som institution.

En viktig aspekt av legitimeringen av den konstnärliga forskningen är att biblioteket ses som en legitim del av den konstnärliga forskningen. Biblioteket har möjligheten att fungera som bro mellan akademien och den konstnärliga forskningen. Till exempel: genom att biblioteket utvecklar publiceringsmöjligheterna för konstnärlig forskning, legitimeras forskning på konstnärlig grund inom akademien. Konstnärlig forskning kan på så vis publiceras likt vetenskaplig forskning, men utifrån egna premisser. Legitimeringen av den konstnärliga forskningen sker på flera plan och via många olika instanser och biblioteket är bara en del av detta. Det är dock min övertygelse att både den konstnärliga forskningen och det konstnärliga universitets- och högskolebiblioteket gynnas som institutioner av ett starkt samarbete med varandra.

I nästa avsnitt begrundar jag mitt teori- och metodval och reflekterar över hur dessa har påverkat min studie.

7.2. Teori- och metodval

Uppsatsen bygger på en kvalitativ metod där åtta intervjupersoner ingår. Intervjuerna har gett mig möjlighet att djupgående sätta mig in i doktorandernas biblioteksvanor och bibliotekariernas upplevelser av att arbeta med konstnärlig forskning. Intervjupersonerna har under intervjuerna även kunnat uttrycka sig utförligt och tillfört nya aspekter till studien. Metodvalet tvingade mig dock att regalera antalet intervjupersoner i relation till tidsfristen för uppsatsen. Om jag hade använt mig av en enkätundersökning, som varje informant svarade på individuellt hade jag troligtvis kunnat nå en mycket större och bredare urvalsgrupp än i dagsläget. Som jag skrev i mitt kapitel *Metod* är urvalsgruppen för den här studien homogen, något som eventuellt hade sett annorlunda ut om jag hade använt mig av

enkäter. Det hade även kunnat se annorlunda ut om jag valt en annan metod för att kontakta intervjupersonerna. Jag hade förslagsvis kunnat kontakta biblioteksansvarig och bett få kontakt med de personer som hen ansett vara lämplig för studien, i stället för att jag själv mejlade direkt till de personer som jag ansåg passande. Det samma hade kunnat genomföras med doktoranderna.

Den nyinstitutionella teorin har erbjudit flera tydliga begrepp som har gjort det möjligt för mig att beskriva relationen mellan universitets- och högskolebiblioteket. Parallellt med det har den erbjudit ett begränsat antal ”lösningar” för hur en kan gå vidare efter att relationen har beskrivits. Med en annan teori hade dessa lösningar kanske varit enklare och mer konkreta. En teori som skulle kunna anses som passande för den här studien är någon form av professionsteori. Det hade erbjudit mig andra möjligheter att till exempel undersöka bibliotekariernas arbetsroll och kompetens i relation till den konstnärliga forskningen. Den nyinstitutionella teorin har dock gjort det möjligt att på ett tydligt sätt öka kunskapen och förståelsen för relationen mellan universitets- och högskolebiblioteket och den konstnärliga forskningen, vilket är syftet med den här uppsatsen.

7.3. Vidare forskning

I det här avsnittet per jag på de delar av min studie som jag menar skulle kunna utvecklas i framtida forskningsprojekt. Jag kommer även att peka på aspekter som inte har undersökts i min uppsats, men som med fördel kan studeras.

Den konstnärliga forskningens relation till open access är något som både jag och Vetenskapsrådet (2018b) anser bör undersökas ytterligare. Publicering av forskning open access är en viktig och betydande aspekt av att bedriva forskning i dag. Den konstnärliga forskningen är i den frågan inget undantag. Jag har i den här studien haft ett generellt fokus på publicering av konstnärliga forskning, men anser det fruktbart att undersöka specifika aspekter av de frågan, som open access.

Det konstnärliga universitets- och högskolebiblioteket som plats är något som flera av mina intervjupersoner har reflekterat över. Det är dock något som inte har fått utrymme i den här studien. Biblioteket som plats är ett väl utforskat forskningsområde men det hade varit intressant med undersökningar om detta i en konstnärlig kontext. Jag tror att det hade kunnat bidra till ökad kunskap om bibliotekets relation och funktion till den konstnärliga forskningen.

Urvalsgruppen för den här studien är homogen på så vis att det rör sig om kvinnliga intervjupersoner från Skandinavien. I mitt metodkapitel liksom i avsnittet *Metod- och teorival* reflekterar jag kort över det. Jag anser att det bör utföras vidare forskning på relationen mellan biblioteket och den konstnärliga forskningen med en större mängd informanter och en mer heterogen urvalsgrupp. En större urvalsgrupp och en annan metod – alternativt kombinerade metoder – tror jag skulle kunna erbjuda en djupare förståelse för det konstnärliga forskningsfältet i Sverige och internationellt.

Referenser

Amez, L.; van Kreckhoven, B. & Ysebaert, W. (2014) Artistic Expositions within Academia: Challenges, Functionalities, Implications and Threats. I Schwab, M & Borgdorff, H. (red) *The exposition of artistic research : publishing art in academia*. Leiden: Leiden University Press, 118-135.

Andersson, U.; Alfredsson, I.; Arvidsson, S.; Eriksson, J.; Jerlehag, B.; Lawrence, D. & Lindholm, J. (2011). *Projektet Forskningsdata inom humanistiska och konstnärliga vetenskaper – Open Access?*, Projektrapport till Kungl. biblioteket, Programmet för OpenAccess.se.

https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/29112/gupea_2077_29112_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y [14/03/2022]

Arvidsson, S. (2010). *Utställningar, performances, filmer, foton, installationer – open access? Om konstnärlig forskning i öppna arkiv*. InfoTrend, 13–20.

<http://hdl.handle.net/2077/24117> [13/04/2022]

Arvidsson, S. & Söld, K. (2012) 'Konstnärlig forskning i öppna digitala arkiv', *Dokumentation och presentation av konstnärlig forskning Årsbok KFoU / Vetenskapsrådet*, 31–43.

<https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=edsswe&AN=edsswe.oai.DiVA.org.hb.5098&site=eds-live&scope=site> [14/03/2022]

Berger, P. L. & Luckmann, T. (1998). *Kunskapssociologi: hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. 2. uppl. Stockholm: Wahlström & Widstrand.

Czarnecki Plaude, A. (2021) Att uttala det kroppsliga: på spaning att överbrygga skådespelarens arbete med kroppen som instrument, rörelsegestaltning och dramatisk text. Stockholms Konstnärliga Högskola. Saknar sidnumrering.

http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?dswid=7175&pid=diva2%3A1617549&c=5&searchType=SIMPLE&language=sv&query=stockholms+konstn%20%22publicationTypeCode%3AartisticOutput%22%5D&aq=%5B%5B%5D%5D&aq2=%5B%5B%5D%5D&aqe=%5B%5D&noOfRows=50&sortOrder=author_s

[ort_asc&sortOrder2=title_sort_asc&onlyFullText=false&sf=research](#)
[27/05/2022]

Blom, D.; Bennett, D. & Wright, D. (2011) 'How Artists Working in Academia View Artistic Practice as Research: Implications for Tertiary Music Education', *International Journal of Music Education*, 29(4), 359–373.

Borgdorff, H. (2012) *The Conflict of the Faculties. Perspectives on Artistic Research and Academia. [Elektronisk resurs]*. Leiden University Press.
<https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=cat07147a&AN=lub.6227780&site=eds-live&scope=site> [20/04/2022]

Borgdorff H.; Peter P. & Pinch T. (red.). (2020) *Dialogues between artistic research and science and technology studies. [Elektronisk resurs]*. New York, NY: Routledge.
<https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=cat07147a&AN=lub.6760115&site=eds-live&scope=site> [20/04/2022]

Borgdorff, H. (2020) Cataloguing Artistic Research: The Passage from Documented Word to Published Research. I Borgdorff H.; Peter P. & Pinch T. (red). *Dialogues between artistic research and science and technology studies. [Elektronisk resurs]*. New York, NY: Routledge, 19-30.
<https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=cat07147a&AN=lub.6760115&site=eds-live&scope=site> [20/04/2022]

Czarniawska, B. (2015). *En teori om organisering*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

DiMaggio, P. J. & Powell, W. W. (1991). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality. I DiMaggio, P. J. & Powell, W. W. (red). *The New Institutionalism in Organizational Analysis*. Chicago: The University of Chicago Press, 63-82.

Eriksson-Zetterquist, U. (2009). *Institutionell teori: idéer, moden, förändring*. Malmö: Liber.

Eriksson-Zetterberg, U. & Ahrne, G. (2011). Att få kunskap om samhället genom att fråga folk. I Ahrne, G. och Svensson, P. (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber, 36-58.

Eriksson-Zetterquist, U.; Kalling, T. & Styhre, A. (2015). *Organisation och organisering*. 4. uppl. Stockholm: Liber.

Forskningens framtid!: ämnesöversikt 2014: konstnärlig forskning. [Elektronisk resurs]. (2018a). Vetenskapsrådet.

<https://publikationer.vr.se/produkt/forskningens-framtid-amnesoversikt-2014-konstnarlig-forskning/> [01/04/2022]

Förslag till nationella riktlinjer för öppen tillgång till vetenskaplig information [Elektronisk resurs]. (2018b). Vetenskapsrådet

<https://www.vr.se/5.f1bedda162d16aa53a5c385.html> [01/04/2022]

God forskningssed [Elektronisk resurs]. Reviderad utgåva (2017). Stockholm: Vetenskapsrådet

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html> [04/03/2022]

Haglund, L. & Olsson, P. (2008) The Impact on University Libraries of Changes in Information Behavior among Academic Researchers: A Multiple Case Study, *Journal of Academic Librarianship*, 34(1), 52–59.

Hansson, J. & Johannesson, K. (2013) ‘Librarians’ Views of Academic Library Support for Scholarly Publishing: An Every-day Perspective, *The Journal of Academic Librarianship*, 39(3), 232–240.

Hemmig, W. S. (2008) The information-seeking behavior of visual artists: a literature review, *Journal of Documentation*, 64(3), 343–362.

Hunt, C. & Jennings, M. (2021) “My Work Is Work”: Artistic Research Practice and Knowledge Creation in the Work of Carmen Winant and Tomashi Jackson, *Art Documentation: Bulletin of the Art Libraries Society of North America*, 40(1), 33–51.

Journal of Artistic Research

<https://jar-online.net/en>

Jönsson, L.; Persson, A. & Sahlin, K. (2011). *Institution*. Malmö: Liber.

Kungliga biblioteket (2019)

https://www.kb.se/download/18.d0e4d5b16cd18f600e1eca/1611326441553/SIFO_2019.pdf [26/03/2022]

Lilja, E. (2015). *Konst, forskning, makt: en bok om konstnären som forskare*. Stockholm: Utbildningsdepartementet, Regeringskansliet.

Linnéuniversitet, universitetsbiblioteket

<https://lnu.se/ub/forskningsstod/> [13/04/2022]

Lundén, T. and Sundén, K. (2015) 'Art as academic output: quality assessment and Open Access publishing of artistic works at the University of Gothenburg', *Art Libraries Journal*, 40(4), 26–32.

Lunds universitetsbibliotek

<https://www.lub.lu.se/service-stod/forskningsstod> [13/04/2022]

Meyer, J. W. & Rowan, B. (1991). Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony. I DiMaggio, P. J. & Powell, W. W. (red). *The New Institutionalism in Organizational Analysis*. Chicago: The University of Chicago Press.

Regeringens proposition 2008/09:134

<https://www.regeringen.se/49b72a/contentassets/b5d70ae1c6bc4b07be1448686625f795/forskarutbildning-med-profilering-och-kvalitet-prop.-200809134> [4/04/2022]

Research Catalogue

<https://www.researchcatalogue.net>

Ryan, G. W. & Bernard, H. R. (2003). Techniques to Identify Themes, *Field Methods*, 15(1), 85–109.

Schwab, M. & Borgdorff, H. (red.) (2014). *The exposition of artistic research: publishing art in academia*. Leiden: Leiden University Press.

SFS 1992:1434. *Högskolelag*.

SFS 2013:801. *Bibliotekslag*.

Society of Artistic Research
<https://societyforartisticresearch.org>

Süld, K. & Arvidsson, S. (2009). *Modell för att hantera komplexa digitala objekt i öppna arkiv- med utgångspunkt i konst och design. Slutrapport [Elektronisk resurs]*.

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hb:diva-4413> [27/03/2022]

Svenska Akademiens ordlista - ”akademi”
<https://svenska.se/saol/?sok=akademi&pz=1> [20/04/2022]

Uçak, N. Ö. (2011) Information Use in Art: A Citation Analysis of Sources Used in Art Theses in Turkey, *Journal of Academic Librarianship*, 37(1), 77–81.

Universitetskanslersämbetet (2021)
<https://www.uka.se/download/18.7c4b12fe1784aca65791097/1616415009824/rapport-2021-03-18-konstnarliga-larosaten.pdf> [10/02/2022]

Uppsala universitetsbibliotek
<https://ub.uu.se/kurser-och-handledning/> [13/04/2022]

Wu, S. (2021) ‘Exploring Chinese researchers’ research information management practices: Implications for academic libraries, *The Journal of Academic Librarianship*, 47(3).

Bilagor

1. Intervjuguide för bibliotekarier

Berätta kort om din arbetserfarenhet. Var har du arbetat tidigare?

Berätta om din arbetsplats.

Hur utmärker sig det konstnärliga universitets/högskolebiblioteket?

-Hur skiljer sig ett konstnärligt universitets/högskolebibliotek och ett vetenskapligt?

Vad är bibliotekets huvudsakliga uppgift vid ett konstnärligt lärosäte?

Vilka resurser eller tjänster erbjuder ni era (konstnärliga) forskare?

Finns det några resurser som borde finnas, men som inte gör det?

-För forskarna?

-För er, bibliotekarierna?

Hur upplever du att forskarna och doktoranderna använder sig av biblioteket?

-Hur ser deras medie- och informationskunskaper ut?

-Hur/var söker de information?

-Vad efterfrågas?

Hur ser relationen ut till lärosätets konstnärliga forskare?

-Vilken typ av och i vilken grad har bibliotekarien och forskarna kontakt?

Vilka delar av det konstnärliga universitetsbiblioteket anser du hade behövts förbättras/utvecklas?

Behövs det ett bibliotek på en konstnärlig högskola/universitet?

-Varför/varför inte?

Finns det något du vill tillägga eller som du tycker att vi har missat?

2. Intervjuguide för doktorander

Berätta kort om din forskartjänst.

-Hur länge har du forskat?

-Har du andra erfarenheter från akademien?

”Konstnärlig forskning” är både en väldefinierad och en odefinierad term, hur ställer du dig till det?

-Vad innebär det för dig?

-Skapar termen osäkerhet för dig som forskare?

Biblioteket, använder du dig av det i din forskning?

-Varför/varför inte?

Upplever du att du får den stöttning du behöver från biblioteket? Och vad är det i så fall?

Känner du dig bekant med tjänster som:

-Hjälp med publicering

-Åtkomst till material

-Sökhjälp

-Granskning

-Upphovsrätt

Genom biblioteket?

Behövs biblioteket för den konstnärliga forskaren?

Om ja, till vad?

Om nej, varför?

Om du fick bestämma helt själv: hur skulle biblioteket se ut?

-Vilka tjänster/resurser skulle dom ha?

-Hur skulle kommunikationen med personalen ser ut?

Finns det något du vill tillägga eller som du tycker att vi har missat?

3. Förfrågan om medverkan

Hej!

Mitt namn är Emmy S. Borenberg och jag tar kontakt med dig då jag är intresserad av att intervjua dig. Jag läser biblioteks- och informationsvetenskap vid Lunds universitet och ska just påbörja min masteruppsats.

Det jag är intresserad av att undersöka är den *konstnärliga forskarens relation till universitets- och högskolebiblioteket*. Efter min praktik vid ett konstnärligt lärosäte blev jag nyfiken på hur forskare inom konstnärliga fält använder biblioteket, men även hur biblioteket arbetar med konstnärlig forskning.

Som en del av min uppsats vill jag intervjua ett antal bibliotekarier och doktorander/forskare, och hör därför av mig till dig. Din medverkan är helt frivillig och du har även möjlighet att dra tillbaka din medverkan fram tills dess att uppsatsen är färdig. Intervjun kommer att ta ca 30 minuter. Den kommer att ske digitalt och ljudet kommer att spelas in. När uppsatsen är färdigställd kommer materialet att raderas. Jag kommer inte kunna utlova full anonymitet utan enbart pseudonymitet i uppsatsen. Ditt namn och lärosäte kommer till exempel inte att nämnas utan endast din funktion för intervjun (bibliotekarie/doktorand/forskare).

Jag kommer att genomföra intervjuerna mellan vecka 7–10 och tycker att det hade varit mycket roligt om jag fick träffa dig.

Har du några frågor eller funderingar är du varmt välkommen att höra av dig.

Svara gärna på det här mejlet, oavsett om du vill medverka eller inte.

Handledare för uppsatsen är Lisa Engström, mailadress.

Med vänliga hälsningar,
Emmy S. Borenberg
Mailadress
Telefonnummer

4. Uppföljande mejl

Hej!

Nu är alla intervjuer till min masteruppsats genomförda och jag vill tacka dig för att du har varit med!

Innan jag påbörjar mitt fortsatta arbete skulle jag gärna få en bekräftelse på att jag har ditt samtycke.

Samma förhållanden gäller som tidigare:

-Du kommer pseudonymiseras i uppsatsen. Du kommer alltså inte namnges, paras ihop med din arbetsplats och personlig information som du uppgett kommer inte att återges.

-Inspelningen och transkriberingen kommer att raderas när uppsatsen blivit godkänd.

-Medverkan är helt frivillig. Du kan när som helst dra dig ur till dess att uppsatsen har skickats in, och du får då "ditt" material (inspelning och transkribering) raderat.

Om du INTE samtycker till ovanstående ber jag dig att snarast meddela mig detta.

Ännu en gång, stort tack!

Med vänliga hälsningar,
Emmy S. Borenberg